

p. 29:

ΒΙΟΣ ΜΑΡΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΠΟ ΕΤΑΙΡΙΔΩΝ ΟΣΙΩΣ ΑΣΚΗΣΑΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΗΜΟΝ ΤΟΥ ΙΟΡΔΑΝΟΥ

De grondslag voor de Griekse tekst is de versie zoals afgedrukt in Migne PG 87, 3697-3726. Op een aantal plaatsen zijn kleine wijzigingen aangebracht; het gaat voornamelijk om het schrappen van dubbele lezingen.

De paginanummers "(p. 29:)" etc., in vet linksboven, verwijzen naar de vertaling in: Sophronius van Jeruzalem, Maria van Egypte. Van gevallen vrouw tot heilige, vertaling Vincent Hunink, inleiding Guerric Aerden ocsa, Groningen 2022 (Grieks proza 36).

De aanduidingen "(#1)" etc., aan het begin van een alinea, komen overeen met de nummering van de capita in de kantlijn van de vertaling.

In de Griekse tekst wordt de alinea-indeling van de vertaling aangehouden, maar dan met witregels tussen de alinea's.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

(#1) Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον· οὕτω γὰρ εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ Τωβίτ, μετὰ τὴν παράδοξον τὴν ἐκ τυφλώσεως τῶν ὀμμάτων ἀνάβλεψιν, καὶ μετ' ἐκείνους τοὺς κινδύνους, οὓς διῆλθε, καὶ ὧν ἐρρύσθη, δι' ἣν εἶχεν εὐσέβειαν. Καὶ γὰρ τὸ βασιλέως μὴ φυλάττειν μυστήριον ἐπισημὰ καὶ ἐπόλεθρον. Καὶ τὸ σιγᾶν Θεοῦ ἔργα παράδοξα ψυχῆς φέρει τὸν κίνδυνον.

Ὅθεν καγὼ φόβῳ τοῦ σιωπᾶν τὰ θεῖα βαλλόμενος, καὶ τὸν ἐπηρητημένον κίνδυνον τῷ δούλῳ ὑφορώμενος, ὡς λαβὼν ὑπὸ τοῦ δεσπότη τοῦ τάλαντον, εἰς γῆν ἐκεῖνο κατώρυξε, καὶ τὸ δοθὲν εἰς ἐργασίαν ἔκρυψεν ἀπραγμάτευτον· ἐξήγησιν ἱεράν, ἕως ἐμοῦ καταντήσασαν, οὐδαμῶς σιωπήσομαι. Καί μοι μηδεὶς ἀπιστεῖτω ἅπερ ἀκήκοα γράφοντι, ἢ ἐμὲ τερατεύεσθαι τὸ παράπαν ἡγούμενος, ἢ τοῦ πράγματος τῷ μεγέθει πληττόμενος· ἐμοὶ μὲν γὰρ μὴ γένοιτο καταψεύσασθαι καὶ καπηλεύεσθαι λόγον, ἐν ᾧ Θεοῦ μνημονεύεται.

Καὶ τὸ σμικρὰ δὲ φρονεῖν καὶ ἀνάξια τῆς τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ Λόγου μεγαλειότητος, καὶ ἀπιστεῖν τοῖς οὕτω λεγομένοις, οὐ μοι δοκεῖ ἔχειν τὸ εὐλόγον· εἰ δὲ τινὲς εἰσιν οἱ τῆδε τῆ γραφῆ ἔντυγχάνοντες, καὶ τὸ παράδοξον τοῦ λόγου δῆθεν καταπληττόμενοι, καὶ πιστεύειν ἐπιχειρῶς οὐκ ἐθέλοντες, κακείνοις ἴλεως γένηται Κύριος, ἐπειδὴ περ καὶ αὐτοὶ τὸ ἀσθενὲς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως λογιζόμενοι, δυσπαράδεκτα ἡγοῦνται τὰ παραδόξως πως περὶ ἀνθρώπων λεγόμενα.

Εἴμι δὲ λοιπὸν ἐπ' αὐτὴν τὴν διήγησιν, πρᾶγμα λέξεων ἐν τῇ γενεᾷ τῇ καθ' ἡμᾶς γενέσθαι λεγόμενον. Ὅπερ ἱερὸς ἀνὴρ, τὰ θεῖα λέγειν καὶ πράττειν ἐκπαιδόθεν μεμαθηκώς, ἀφηγήσατο. Ἀλλὰ μηδὲ τοῦτο πρὸς ἀπιστίαν ἐλκύσει τοὺς ἐντυγχάνοντας, τὸ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γενεᾷ θαῦμα τοιοῦτον ἡγουμένους γενέσθαι ἀδύνατον· ἢ γὰρ χάρις τοῦ Πνεύματος κατὰ γενεὰς εἰς ψυχὰς ὁσίας διαβαίνουσα, φίλους Θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει, καθὼς ἐδίδαξεν ὁ Σολομών.

Καιρὸς δὲ λοιπὸν τῆς ἱερᾶς ἐκείνης ἀπάρξασθαι διηγήσεως.

(#2) Ἐγένετό τις ἐν τοῖς κατὰ Παλαιστίνην μοναστηρίοις ἀνὴρ, βίῳ καὶ λόγῳ κοσμούμενος, ὃς ἐκ σπαργάνων αὐτῶν τοῖς μοναχικοῖς ἀνετράφη ἤθεσί τε καὶ πράγμασι· Ζωσιμᾶς ἦν ὄνομα τούτῳ τῷ γέροντι. Καὶ μή τις τῆ ἐπωνυμίας νομισάτω με ἐκεῖνον λέγειν τὸν Ζωσιμᾶν, τὸν ἐν δόγμασί ποτε διαβληθέντα ὡς ἑτερόδοξον· ἄλλος γὰρ οὗτος, καὶ ἄλλος ἐκεῖνος, καὶ πολὺ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τὸ διάφορον, εἰ καὶ μίαν ἐκέκτηντο τὴν προσηγορίαν ἀμφοτέρω. Οὗτος τοίνυν ὁ Ζωσιμᾶς ὀρθόδοξος, ὃς ἐμόνασεν ἀρχῆθεν ἐν τινὶ τῶν πάλαι μοναστηρίων, πᾶν εἶδος ὡς οἶόν τε ἀσκήσεως μετερχόμενος, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐγκράτειαν γενόμενος ἐπιτήδειος· πάντα μὲν γὰρ κανόνα παραδεδομένον ὑπὸ τῶν πρὸς τὴν τοιαύτην αὐτῶν παλαίστραν παιδοτριβησάντων ἐφύλαττεν, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς προσεπενόησεν οἴκοθεν, ὑποτάξαι ζητῶν τὴν σάρκα τῷ πνεύματι.

Καί γε τοῦ σκοποῦ οὐ διήμαρτεν· οὕτω γὰρ ἦν ὁ γέρον ἐπίσημος περὶ τὸ πνευματικόν, ὡς πολλοὺς πολλάκις τῶν ἐγγύθεν μοναστηρίων, ἔστι δὲ ὅτε καὶ τῶν μακρὰν ἀπεχόντων, φοιτᾶν πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἐγκράτειαν ὑπὸ τῆς ἐκείνου διδασκαλίας τυποῦσθαι καὶ κανονίζεσθαι. Καίπερ δὲ οὕτως ἔχων περὶ τὸ πρακτικόν εἶδος ὁ γέρον, οὐδὲ τῆς μελέτης τῶν θείων λογίων ποτὲ παρημέλησεν· ἀλλὰ καὶ κοιταζόμενος καὶ ἀνιστάμενος, καὶ ἐν χερσὶ κρατῶν τὸ ἐργόχειρον, ὅθεν τὴν τροφήν ἐπορίζετο, καὶ τροφῆς (εἰ δέον καλεῖν τροφήν ἧς ἐκεῖνος ἐγεύσατο) μεταλαμβάνων.

Ἐν ἔργον εἶχεν ἐκεῖνος ἀσίγητον, μηδέ ποτε δαπανώμενον, τὸ ψάλλειν διὰ παντός καὶ μελέτην ἀεὶ ποιεῖσθαι τῶν ἱερῶν λογίων. Πολλάκις γοῦν φασὶ τινες καὶ θείας ὁράσεως ἀξιοῦσθαι τὸν γέροντα θεόθεν αὐτῷ γειναμένης ἐλλάμψεως, καθάπερ ὁ Κύριος εἶπεν. Οἱ τὴν σάρκα δηλαδὴ τὴν ἑαυτῶν ἐκκαθάραντες, καὶ νήφοντες ἀεὶ ἐγρηγοροῦσι τῷ τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὄμματι, ὁρῶσι θείας ἐλλάμψεως ὁράσεις, ἀρράβωνας ἐντεῦθεν τοῦ μένοντος αὐτοῦ καλοῦ κομιζόμενοι.

(#3) Ἔλεγεν οὖν ὁ Ζωσιμᾶς, ἐξ αὐτῶν εἰπεῖν τῶν πατρικῶν ἀγκαλῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ δεδῶσθαι, καὶ μέχρι τρίτου καὶ πεντηκοστοῦ ἔτους ἐν αὐτῷ τὸν δρόμον τὸν ἀσκητικὸν ἠνυκέναι. Μετὰ δὲ ταῦτα παρενωχλήθη, ὡς ἔφασκεν, ὑπὸ τινῶν λογισμῶν, ὡς ἄρα εἶη τελειούμενος ἐν ἅπασιν, τῆς ἐτέρου διδασκαλίας οὐδαμῶς προσδεόμενος· ταῦτα γάρ, ὡς ἔλεγε, καθ' ἑαυτὸν ἐλογίζετο. «Ἄραγε ἔστιν ἐν τῇ γῆ μοναχός, ὁ δυνάμενος ξένον τι παραδοῦναί μοι, ἢ ὠφελῆσαί με ἰσχύων, ὅπερ οὐκ οἶδα, οὐδὲ πέπραχα, εἶδος ἀσκήσεως; Ἄρα εὐρίσκεται τῶν ἐν ἐρήμῳ φιλοσοφούντων ἀνὴρ, ὃς κατὰ πρᾶξιν ἢ θεωρίαν πρωτεύει μου;»

Ταῦτα δὲ λογιζομένου τοῦ γέροντος, ἐφίσταται τις αὐτῷ καὶ φησι πρὸς αὐτόν· «ὦ Ζωσιμᾶ, καλῶς μὲν καὶ ὡς ἦν δυνατὸν ἀνθρώπῳ ἠγώνισαι, καλῶς δὲ καὶ τὸν ἀσκητικὸν δρόμον διήνυσας· πλὴν οὐδεὶς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔστιν ἔχων τὸ τέλειον, ἀλλὰ μείζων ἔστιν ὁ ἀγὼν ὁ προκείμενος τοῦ παρωχηκότος ἤδη, κἂν ὑμεῖς οὐ γινώσκετε. Ἴνα γινῶς καὶ αὐτὸς οὖν, πόσαι εἰσὶ καὶ ἄλλαι πρὸς σωτηρίαν ὁδοί, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου, καθάπερ Ἀβραὰμ ἐκεῖνος ὁ ἐν πατριάρχαις αἰδέσιμος, καὶ δεῦρο εἰς τόδε τὸ μοναστήριον, τὸ πλησίον Ἰορδάνου τοῦ ποταμοῦ διακείμενον.»

(#4) Αὐτίκα γοῦν ὁ γέρον, ἀκολουθῶν τῷ κελεύσματι, ἐξίησι τοῦ μοναστηρίου, ἐν ᾧ ἐκπαιδῶθεν ἐμόνασε· καὶ καταλαβὼν Ἰορδάνην τὸν ἐν ποταμοῖς ἀγιώτατον, ὀδηγεῖται ὑπὸ τοῦ κελεύσαντος αὐτὸν εἰς ἐκεῖνο τὸ μοναστήριον, εἰς ὃ ὁ Θεὸς αὐτὸν γενέσθαι παρεκελεύσατο. Κρούσας τοίνυν τῇ χειρὶ τὴν θύραν ἐντυγχάνει πρῶτον μοναχῷ τῷ τὴν θύραν φυλάττοντι· ἐκεῖνος δὲ αὐτὸν μηνύει πρὸς τὸν ἡγούμενον·

Ὁ δὲ τοῦτον δεξάμενος, σχῆμά τε καὶ ἦθος εὐλαβείας θεασάμενος, βαλόντα τὴν συνήθη τοῖς μοναχοῖς μετάνοιαν καὶ λαβόντα εὐχήν, ἠρώτησεν αὐτόν.

«Πόθεν, ἀδελφέ, παραγέγονας, καὶ τίνος ἔνεκα πρὸς τοὺς ταπεινοὺς ἐλήλυθας γέροντας;»

Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς ἀπεκρίνατο· «Τὸ μὲν πόθεν, λέγειν οὐκ ἀναγκαῖόν μοι, ὠφελείας δὲ χάριν, ὦ Πάτερ, ἐλήλυθα· ἀκήκοα γὰρ περὶ ὑμῶν ἔνδοξα καὶ ἀξιέπαινα, δυνάμενα ψυχὴν προσοικειῶσαι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν.»

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἡγούμενος· «Ὁ Θεός, ἀδελφέ, ὁ μόνος ἰώμενος τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, αὐτὸς καὶ σὲ καὶ ἡμᾶς διδάξει τὰ θεῖα θελήματα, καὶ ὀδηγήσει εἰς τὸ ποιεῖν τὰ προσήκοντα· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον ὠφελῆσαι οὐ δύναται, εἰ μὴ ἕκαστος ἑαυτῷ προσέχοι διαπαντὸς καὶ νήφοντι τῷ νῶ τὸ δέον ἐργάζοιτο, Θεὸν κεκτημένος τῶν πραττομένων συλλήπτορα. Πλὴν ἐπέειπερ, ὡς ἔφησ, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ θεάσασθαι ὑμᾶς τοὺς ταπεινοὺς κεκίνηκε γέροντας, μεῖνον μεθ' ἡμῶν, εἶπερ τούτου παραγέγονας ἔνεκα, καὶ πάντας ἡμᾶς διαθρέψει, τῇ τοῦ Πνεύματος χάριτι, ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ὁ δοὺς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλῶν ἐξ ὀνόματος.»

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἡγούμενου τῷ Ζωσιμᾶ, βαλὼν αὐθις μετάνοιαν, καὶ αἰτήσας εὐχὴν, καὶ ἐπειπὼν· «Ἀμήν», ἔμεινεν εἰς ἐκεῖνο τὸ μοναστήριον.

(#5) Εἶδε δὲ γέροντας πράξει καὶ θεωρίᾳ ἐκλάμποντας καὶ τῷ πνεύματι ζέοντας καὶ τῷ Κυρίῳ δουλεύοντας· ψαλμωδία γὰρ ἦν ἀκατάπαυστος, στάσιν ἔχουσα παννύχιον καὶ ἐν χερσὶν εἶχον ἀεὶ τὸ ἐργόχειρον, καὶ οἱ ψαλμοὶ ἐπὶ στόματος. Λόγος γὰρ ἀργὸς οὐκ ἐπολιτεύετο, φροντὶς πραγμάτων παρ' ἐκείνοις οὐκ ἐχρημάτιζε, πρόσοδοί τε δι' ἔτους ἀριθμούμεναί τε καὶ συναγόμεναι καὶ μέριμναι βιωτικοῖς μόχθοις ἀρμόζουσαι, οὐδὲ ὀνόματι παρ' αὐτοῖς ἐγνωρίζοντο· ἀλλ' ἐν ἧν καὶ πρῶτον καὶ μόνον τὸ σπουδαζόμενον πᾶσι, τὸ ἕκαστον αὐτῶν νεκρὸν εἶναι τῷ σώματι, ὡς ἅπαξ τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ ἅπασιν ἀποθανόντα, καὶ μὴ ὑπάρχοντα. Τροφήν δὲ εἶχον ἀδάπανον, τὰ θεόπνευστα λόγια· ἔτρεφον δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῖς ἀναγκαίοις μόνοις, ἄρτῳ καὶ ὕδατι, ὡς ἕκαστον εἶναι πρὸς τὴν θεῖαν ἀγάπην διάπυρον.

Ταῦτα Ζωσιμᾶς, ὡς εἶπε, θεώμενος ὠκοδομεῖτο λίαν ἐπεκτεινόμενος πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ἀεὶ τε συναύξων τὸν δρόμον τὸν ἴδιον, καὶ συνεργάτας εὐρῶν καλῶς τὸν θεῖον νεουργοῦντας παράδεισον.

(#6) Ἡμερῶν δὲ διελθουσῶν ἰκανῶν, ἤγγισεν ὁ καιρός, καθ'ὄν ἱεράς νηστείας ἐκτελεῖν Χριστιανοῖς παραδέδοται, προκαθαίρουσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν τοῦ θεοῦ πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ προσκύνησιν. Τῆς δὲ πύλης τοῦ μοναστηρίου ἀνοιγομένης μηδέποτε, ἀλλὰ ἀεὶ κεκλεισμένης καὶ ποιούσης τοῖς μοναχοῖς τὴν ἄσκησιν ἀνενόχλητον· οὐδὲ γὰρ ἦν ἀνοιῖξαι, εἰ μὴ που μοναχὸς διὰ τινὰ χρεῖαν ἀναγκαίαν παρέβαλλεν· ἔρημος γὰρ ἦν ὁ τόπος, καὶ τοῖς ἐκ γειτόνων πλείοσι μοναχοῖς οὐκ ἀνεπίβατος μόνον ἀλλὰ καὶ ἄγνωστος.

Κανῶν δὲ τις οὗτος ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἄνωθεν ἐφυλάττετο, δι'ὄν, οἶμαι, Θεὸς καὶ Ζωσιμᾶν εἰς ἐκεῖνο τὸ μοναστήριον ἤγαγε. Τίς δὲ ὁ κανὼν, καὶ πῶς ἐφυλάττετο, ἔνθεν ἐρῶ· Τῇ Κυριακῇ, ἐξ ἧς πρώτη τῶν νηστειῶν ἑβδομάς ὀνομάζεσθαι εἴωθεν, ἐτελεῖτο δηλαδὴ ἡ θεία μυσταγωγία κατὰ τὸ σῆμα, καὶ τῶν ἀχράντων ἐκείνων ἕκαστος καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων ἐγένετο μέτοχος· καὶ τροφῆς μικρᾶς, ὡς ἔθος ἦν, μετελάμβανον. Μετὰ τοῦτο συνήγοντο πάντες εἰς τὸ εὐκτήριον, καὶ γενομένης εὐχῆς ἐκτενοῦς καὶ γονυκλισίας ἐφ'ἵκανόν, ἠσπάζοντο ἀλλήλους οἱ γέροντες, καὶ τὸν ἡγούμενον περιπτυσσόμενος ἕκαστος, βάλλων μετάνοιαν, ἠτεῖτο λαβεῖν εὐχὴν καὶ ἔχειν πρὸς τὸν προκείμενον ἀγῶνα συναγωνιστὴν καὶ ἔμπειρον.

(#7) Τούτων δὲ γενομένων, ἡ θύρα τοῦ μοναστηρίου ἠνοιίγετο, καὶ ψάλλοντες συμφώνως τό *Κύριος φωτισμός μου καὶ Σωτὴρ μου, τίνα φοβηθήσομαι; Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος δειλιάσομαι;* καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ, ἐξήεσαν ἅπαντες τοῦ μοναστηρίου· ἕνα τινὰ πολλάκις ἢ δεύτερον φύλακα τοῦ μοναστηρίου καταλιμπάνοντες, οὐχ ἵνα φυλάξῃε τὰ ἔνδοθεν ἀποκείμενα (οὐδὲ γὰρ ἦν τι παρ'ἐκείνοις κλέπταις εὐάλωτον), ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ εὐκτήριον ἀλειτούργητον καταλείψειεν.

Ἐκαστος δὲ αὐτὸν ἐπεσίτιζεν, ὡσπερ ἠδύνατο καὶ ὡσπερ ἐβούλετο· ὁ μὲν γὰρ ἄρτον ἐκόμιζε τῇ χρεῖα τοῦ σώματος σύμμετρον, ὁ δὲ ἰσχάδας, ἄλλος φοίνικας, ἕτερος ὄσπρια βραχέντα ἐν ὕδατι, ἄλλος δὲ οὐδέν, εἰ μὴ τὸ σῶμα ἴδιον καὶ τὸ ράκιον ὁ περιεβέβλητο, ἐτρέφετο καὶ ὁσάκις ἡ φύσις ἠνάγκαζε ταῖς φυομέναις βοτάναις κατὰ τὴν ἔρημον.

Κανῶν δὲ ἦν ἑκάστῳ αὐτῶν καὶ νόμος οὗτος παρ' αὐτοῖς φυλαττόμενος ἀπαράβατος, τὸ μὴ γινώσκειν ἕτερος ἕτερον, πῶς ἐγκρατεύεται, ἢ πῶς διάγει ὁ ἕτερος. Τὸν γὰρ Ἰορδάνην εὐθὺς περαιούμενοι, μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἕκαστος ἐχωρίζετο, καὶ πολλὴν εἶχε τὴν ἔρημον, καὶ οὐδεὶς παρέβαλλε πρὸς τὸν ἕτερον· ἀλλὰ καὶ εἴπερ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐθεάσατο μακρόθεν ἕτερον ἐπ' ἐκεῖνον ἐρχόμενον, εὐθέως ἐξέκλινε τοῦ κατ' εὐθειᾶν πορεύεσθαι, καὶ ἐφ' ἕτερον μέρος ἐγίνετο, ἑαυτῷ δὲ ἕζη καὶ τῷ Θεῷ, ψάλλων διαπαντὸς καὶ τροφῆς ἐπιχείρου γευόμενος.

(#8) Οὕτω τοίνυν ἀπάσας τὰς ἡμέρας τῆς νηστείας διατελοῦντες, ὑπέστρεφον εἰς τὸ μοναστήριον, ἐν τῇ Κυριακῇ τῇ πρὸ τοῦ ζωοποιῦ τοῦ Σωτῆρος ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, ἦν ἑορτὴν προεόρτιον μετὰ βαΐων ἑορτάζειν ἡ Ἐκκλησία παρέλαβεν. Ὑπέστρεφε δὲ ἕκαστος ἔχων τοῦ ἰδίου σκοποῦ γεώργιον, τὴν ἰδίαν συνείδησιν, γινώσκουσιν ὅπως εἰργάσατο καὶ ποίων πόνων σπέρματα κατεβάλετο· καὶ οὐδεὶς ἠρώτα τὸ παράπαν τὸν ἕτερον, πῶς ἢ τίνα τρόπον τὸν προκείμενον ἀγῶνα διήθλησεν.

Οὗτος μὲν ἦν ὁ τοῦ μοναστηρίου κανὼν, καὶ οὕτω καλῶς ἐκτελούμενος. Ἐκαστος γὰρ αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ γινόμενος, ὑπ' ἀθλοθέτῃ τῷ Θεῷ καθ' ἑαυτὸν ἀγωνιζόμενος, τοῦ μὴ ἀρέσκειν ἀνθρώποις καὶ κατ' ἐπίδειξιν ἐγκρατεύεσθαι· τὰ γὰρ δι' ἀνθρώπους γινόμενα καὶ πρὸς τὸ ἀρέσκειν ἀνθρώποις τελούμενα, μὴ ὅτι γε εἰπεῖν οὐδὲν ὠφελοῦσι τὸν πράττοντα, ἀλλὰ καὶ πολλῆς γίνονται ζημίας τῷ ποιοῦντι παραίτια.

(#9) Τότε τοίνυν ὁ Ζωσιμᾶς τῷ συνήθει νόμῳ τοῦ μοναστηρίου τὸν Ἰορδάνην ἐπέρασε, μικρὰ τινα κομισάμενος ἐφόδια πρὸς τὴν χρεῖαν τοῦ σώματος, καὶ αὐτὸ τὸ ράκος ὅπερ ἠμφίεστο. Καὶ τὸν μὲν κανόνα διετέλει, τὴν ἔρημον διερχόμενος, καὶ καιρὸν τροφῆς ἐποιεῖτο τὴν ἀνάγκην τῆς φύσεως· ἐκάθευδε δὲ νυκτὸς εἰς τὴν γῆν ὀλίγον κατακλινόμενος καὶ ὕπνου μετρίου γευόμενος, ὅπου δ' ἂν αὐτὸν ὁ τῆς ἐσπέρας χρόνος κατέλαβεν· ὄρθρου δὲ πάλιν βαθέως τοῦ βαδίζειν πάλιν ἀπήρχετο, ἔχων αἰετῆς τῆς κινήσεως τὸν τόνον ἀνένδοτον. Εἰς ἐπιθυμίαν δὲ ἦλθεν, ὡς ἔλεγε, γενέσθαι κατὰ τὴν ἐνδοτέραν ἔρημον ἐλπίσας εὐρεῖν τινα πατέρα κατ' αὐτὴν διατρίβοντα, δυνάμενον αὐτὸν συμβαλέσθαι

πρὸς τὸ ποθούμενον· καὶ δὴ συντόνως τὴν ὁδοιπορίαν διήνυεν, ὡς ἐπὶ τι σπεύδων περιφανὲς καὶ πρόδηλον καταγώγιον.

Εἴκοσι δὲ ἡμερῶν ὁδὸν διανύσας, ἕως ὅτε ὁ τῆς ἕκτης ὥρας ἦλθε καιρὸς, ἔστη τῆς ὁδοιπορίας μικρὸν, καὶ βλέψας πρὸς ἀνατολάς, ἐτέλει τὴν συνήθη εὐχὴν· εἰώθει γὰρ τεταγμένους τῆς ἡμέρας καιροὺς, ἐγκόπτειν μὲν τῆς ὁδοιπορίας τὸ σύντονον, καὶ μικρὸν τοῦ κόπου διαναπαύεσθαι, ἐστὼς δὲ ψάλλειν καὶ γόνυ κλίνειν, καὶ οὕτω προσεύχεσθαι.

(#10) Ἐν δὲ τῷ ψάλλειν καὶ ὄραν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀκαταπαύστῳ ὄμματι, ὄρα ἔκ δεξιῶ κλίτους, ἐν ᾧ ἐστὼς τὴν ἕκτην προσηύχετο, ἀποσκίασμα φανέν ὡς ἀνθρωπίνου σώματος. Καὶ τὰ πρῶτα μὲν ἐταράττετο, φάσμα δαιμονικὸν ὑποπτέων ὄραν, καὶ γέγονε συντρόμος· τῷ δὲ σημείῳ τοῦ σταυροῦ σφραγισάμενος καὶ τὸν φόβον ἀποσεισάμενος (ἤδη γὰρ τέλος εἶχεν ἡ εὐχὴ αὐτοῦ) ἐπιστρέψας τὸ ὄμμα, ὄρα τινα κατὰ ἀλήθειαν πρὸς μεσημβρίαν βαδίζοντα·

γυμνὸν δὲ ἦν τὸ ὀρώμενον, μέλαν τῷ σώματι, ὡς ἐξ ἡλιακῆς φλογὸς μέλαν γενόμενον, καὶ τρίχας ἔχοντα ἐν τῇ κεφαλῇ λευκὰς ὡσεὶ ἔριον, ὀλίγας δὲ καὶ αὐτάς, ὡς μὴ πλέον τοῦ τραχήλου τοῦ σώματος καταφέρεσθαι.

Τοῦτο τοίνυν ὁ Ζωσιμαῖς θεασάμενος, καὶ ὡσπερ ἔνθους ὑφ' ἡδονῆς γενόμενος, περιχαρὴς τῷ παραδόξῳ θεάματι, ἤρξατο τρέχειν ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ὀρώμενον ἔσπευδεν· ἔχαιρε γὰρ χαρὰν ἀνεκκλάλητον· οὐδέπω γὰρ ἦν θεασάμενος ἐν ὅλῳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διαστήματι ἀνθρωπίνου εἴδους, ζώου, ἢ πετηνοῦ, ἢ χερσαίου μορφῆν ἢ ἀποσκίασμα. Ἐζήτει γοῦν γινῶναι, τίς καὶ ποταπὸς ὁ ὀρώμενος, ἐλπίζων ὅτι τινῶν μεγάλων θεωρὸς καὶ ἐπόπτης γενήσεται.

(#11) Ὡς δὲ ἐπέγνω τὸν Ζωσιμαῖν ἐρχόμενον μήκοθεν, ἤρξατο φεύγειν καὶ τρέχειν ἐπὶ τὸ τῆς ἔρημου ἐνδότερον· ὁ δὲ Ζωσιμαῖς, ὡσπερ τοῦ γήρους ἐπιλαθόμενος, ἔτι δὲ καὶ τὸν κόπον τῆς ὁδοῦ μὴ λογισάμενος, συνέτεινεν ἑαυτὸν καταλαβεῖν τὸ φεῦγον αὐτὸν ἐπειγόμενος. Οὗτος μὲν ἐδίωκε, τὸ δὲ ἐδίωκετο· ἦν δ' ὁ τοῦ Ζωσιμαῖ δρόμος ὀξύτερος, καὶ κατ' ὀλίγον ἐγένετο τοῦ

φεύγοντος πλησιώτερος. Ὡς δὲ ἤγγισεν ἤδη, ὥστε καὶ φωνὴν λοιπὸν ἔξακούεσθαι, ἤρξατο κράζειν ὁ Ζωσιμᾶς, καὶ τοιαύτας φωνὰς ἀφιέναι σὺν δάκρυσι·

«Τί με φεύγεις γέροντα καὶ ἀμαρτωλὸν; δοῦλε τοῦ ὄντος Θεοῦ, μεῖνόν με, ὅστις ἂν εἶ, τὸν Θεὸν δι' ὃν ταύτην τὴν ἔρημον ὤκησας· μεῖνόν με τὸν ἀσθενῆ καὶ ἀνάξιον, τὴν ἐλπίδα ἣν ἔχεις πρὸς τὴν τούτου σου τοῦ καμάτου ἀντίδοσιν· στήθι καὶ μετάδος εὐχῆς καὶ εὐλογίας τῷ γέροντι, τὸν Θεὸν μὴ βδελυττόμενόν ποτέ τινα.»

Ταῦτα τοῦ Ζωσιμᾶ σὺν δάκρυσι λέγοντος, γεγόνασιν ἀμφοτέροι τρέχοντες ἔν τινι τόπῳ, ἐν ᾧπέρ τις χεῖμαρρος ξηρὸς ἐτετύπωτο· οὐ μοι δοκεῖ ποτε γεινάμενος χεῖμαρρος, (πῶς γὰρ ἐν ἐκείνῃ τῇ γῆ φανήσεται χεῖμαρρος;) ἀλλ' ὁ τόπος τοιαύτης ἔλαχε θέσεως.

(#12) Ὡς οὖν κατέλαβον τὸν εἰρήμενον τόπον, τὸ μὲν φεῦγον κατήλθε καὶ αὐθις ἀνήλθε καὶ εἰς τὸ μέρος τὸ ἕτερον, ὃ δὲ Ζωσιμαῖς κεκμηκῶς καὶ μὴ τρέχειν δυνάμενος ἔστη τὸ ἕτερον μέρος τοῦ τόπου χειμαρῶσιδος, καὶ προσέθηκε τοῖς δάκρυσιν δάκρυα καὶ ταῖς οἰμωγαῖς οἰμωγὰς, ὡς πλησίον αὐτοῦ λοιπὸν τοὺς ὄδυρμούς ἐξακούεσθαι.

Τότε ἐκεῖνον τὸ φεῦγον σῶμα φωνήν τοιαύτην ἀφίησιν·

«Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, συγχώρησόν μοι διὰ τὸν Κύριον, οὐ δύναμαι ἐπιστραφῆναι καὶ ὀφθῆναί σοι οὕτως εἰς πρόσωπον· γυνὴ γάρ εἰμι, καὶ γυμνή, καθάπερ ὄρας, καὶ τὴν αἰσχύνην τοῦ σώματός μου ἀπερικάλυπτον ἔχουσα. Ἄλλ' εἶπερ θέλεις πάντως ἀμαρτωλῶ γυναιῶ χαρίσασθαι μίαν εὐχήν, ῥίψον μοι τὸ ῥάκος ὃ περιβέβλησαι, ὅπως ἐν αὐτῷ συγκαλύψω τὴν γυναικείαν ἀσθένειαν, καὶ στρέφωμαι πρὸς σέ, καὶ τὰς εὐχάς σου κομίζωμαι.»

Τότε φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις ἔλαβε τὸν Ζωσιμαῖν, ὡς ἔλεγεν, ἀκούσαντα τέως ὅτι Ζωσιμαῖν αὐτὸν ἐκάλεσεν ἐξ ὀνόματος· ὁξὺς γὰρ ὢν ὁ ἀνὴρ καὶ πρὸς τὰ θεῖα σοφώτατος, ἐπέγνω ὅτι οὐκ ἂν ἐξ ὀνόματος ἐκάλεσεν, ὃν οὐδέποτε εἶδε καὶ περὶ οὗ οὐδέποτε ἤκουσεν, εἰ μὴ τῷ προορατικῷ προδήλως χαρίσματος ἐλαμπρύνετο.

(#13) Ἐποίει δὲ σὺν τάχει τὸ κελευόμενον, καὶ περιελόμενος ὅπερ εἶχε παλαιὸν καὶ ἐρρώγος ἱμάτιον, ἔρριψεν ἐπ' αὐτήν, ὀπισθοφανῶς ἰστάμενος· ἡ δὲ λαβοῦσα αὐτὸ ἐκάλυψε τινὰ μέρη τοῦ σώματος, ἅπερ ἔδει πλέον τῶν ἄλλων καλύπτεσθαι. Στρέφεται οὖν πρὸς τὸν Ζωσιμαῖν, καὶ φησι πρὸς αὐτόν·

«Τί σοι ἔδοξεν, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ἀμαρτωλὸν θεάσασθαι γυναῖον; τί ἐξ ἐμοῦ μαθεῖν ἢ ἰδεῖν τοσοῦτον κόπον οὐκ ὤκνησας ἀναδέξασθαι;»

Ὁ δὲ εἰς γῆν κλίνας τὰ γόνατα, ἤτει λαβεῖν εὐχὴν κατὰ τὸ σῦνηθες, ἡ δὲ καὶ αὐτὴ βάλλει μετάνοιαν· καὶ ἕκιντο ἀμφοτέροι ἐπὶ τὴν γῆν, ἕκαστος ἐξαιτῶν εὐλογῆσαι τὸν ἕτερον, καὶ οὐδὲν ἦν ἀκοῦσαι παρὰ ἀμφοτέρων λεγόμενον, εἰ μὴ τό «Εὐλόγησον».

Μετὰ δὲ πλείστης ὥρας διάστημα ἔφησεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν Ζωσιμᾶν· «Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, σοὶ τὸ εὐλογῆσαι ἀρμόζει καὶ εὐχεσθαι· σὺ γὰρ πρεσβυτέρου ἀξία τετίμησαι, σὺ ἐκ πλείστων ἐτῶν τῷ ἀγίῳ θυσιαστηρίῳ παρίστασαι, καὶ πολλάκις τῶν θείων δώρων μυσταγωγὸς γεγένησαι.»

Ταῦτα τὸν Ζωσιμᾶν εἰς μείζονα φόβον καὶ ἀγωνίαν ἔβαλε, καὶ συντρόμος ὁ γέρον γενόμενος ἰδρῶτι περιεῤῥεῖτο καὶ ἔστενε, καὶ τὴν φωνὴν περιεκόπτετο· λέγει δὲ πρὸς αὐτήν, διακεκομμένῳ καὶ συνεχεῖ τῷ ἄσθματι·

«Δήλη μὲν, ὦ μῆτερ πνευματική, καὶ ἐκ τοῦ ἥθους αὐτοῦ, ὅτι σὺ πρὸς Θεὸν ἐξεδήμησας καὶ τῷ πλείονι μέρει τῷ κόσμῳ νενέκρωσαι· δῆλον δὲ πλέον τὸ δεδομένον σοι χάρισμα, τῷ οὕτω με ἐξ ὀνόματος καλέσαι καὶ πρεσβύτερον λέγειν, ὃν οὐδέ ποτε τεθέασαι· ἀλλ' ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἐκ τῶν ἀξιωμαίων γνωρίζεται, ἀλλ' ἐκ τρόπων ψυχικῶν, αὐτὴ εὐλόγησον διὰ τὸν Κύριον, καὶ μετάδος εὐχῆς τῷ δεομένῳ τῆς σῆς ἀντιλήψεως.»

(#14) Τῇ ἐνστάσει τοίνυν παραχωροῦσα τοῦ γέροντος, ἔφησεν ἡ γυνή· «Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ψυχῶν κηδόμενος.»

Τοῦ δὲ Ζωσιμᾶ εἰπόντος τό «Ἀμήν», ἀνέστησαν ἐκ τῆς γονυκλισίας ἀμφοτέροι, καὶ φησιν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν γέροντα·

«Τίνος χάριν πρὸς ἐμὲ τὴν ἀμαρτωλὸν ἐλήλυθας, ἄνθρωπε; τίνος χάριν γυμνὸν πάσης ἀρετῆς ἰδεῖν ἠθέλησας γυναῖον; Πλὴν ἐπεὶ σε πάντως ἡ χάρις τοῦ ἀγίου καθωδήγησε Πνεύματος, ὅπως τινὰ διακονίαν ἐκτελέσης τῷ χρόνῳ μου πρόσφορον· εἶπέ μοι, πῶς τὸ Χριστιανικὸν φῦλον πολιτεύεται σήμερον; πῶς οἱ βασιλεῖς; πῶς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ποιμαίνεται;»

Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς ἔφησε πρὸς αὐτήν, «Ἐν ὀλίγῳ, μήτηρ, εὐχαῖς ὑμῶν ὁσίοις, πᾶσιν ὁ Χριστὸς εἰρήνην σταθηρὰν ἐχαρίσατο· ἀλλὰ δέξαι γέροντος ἀνάξιον παράκλησιν, καὶ εὖξαι ὑπὲρ τοῦ κόσμου παντός, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἵνα μὴ ἄκαρπον τῆς ἔρημου ταύτης γένηταί μοι τὸ διάστημα.»

Ἐκείνη δὲ πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· «Σὲ μὲν δέον, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ἱερέως ἔχοντα ἀξίωμα, ὡς εἶπον, ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πάντων προσεύχεσθαι· εἰς τοῦτο γὰρ αὐτὸ κεκλήρωσαι· πλὴν ἐπεὶ ὑπακοὴν ποιεῖν κελευόμεθα, τὸ προσταχθὲν ὑπὸ σοῦ προθύμως ποιήσομαι.»

(#15) Ταῦτα εἰπούσα, στρέφεται κατὰ ἀνατολάς, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ὕψος διαίρουσα, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνουσα, ἤρξατο εὐχεσθαι ὑποψιθυρίζουσα· φωνὴ δὲ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο ἔναρθρος, ὅθεν ὁ Ζωσιμᾶς οὐδὲν τῶν τῆς εὐχῆς δεδύνηται σημειώσασθαι· ἴστατο δέ, ὡς ἔλεγε, συντρόμος εἰς γῆν νενευκῶς καὶ μηδὲν καθόλου φθεγγόμενος. Ὡμνυε δέ, Θεὸν τοῦ λόγου προβαλλόμενος μάρτυρα, ὅτι ὡς εἶδεν αὐτήν εἰς τὴν εὐχὴν χρονίσασαν, μικρὸν ἀνακύψας ἐκ τῆς εἰς γῆν κατανεύσεως, ὁρᾷ αὐτήν ὑψωθεῖσαν ὡς ἕνα πῆχυν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῷ ἀέρι κρεμαμένην καὶ οὕτω προσεύχεσθαι.

Τοῦτο δὲ ὡς εἶδε, φόβῳ πλεῖον συνεχόμενος καὶ σφόδρα ἀγωνιῶν καὶ μηδὲν φθέγγασθαι ὄλως τολμῶν, καθ'ἑαυτὸν δὲ μόνον λέγων ἐπιπολὺ τό «Κύριε ἐλέησον», κείμενος δὲ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν τῷ λογισμῷ ὁ γέρον ἐσκανδαλίζετο, μήποτε ἄρα πνεῦμα ἦ καὶ τὴν εὐχὴν ὑποκρίνοιτο·

Στραφεῖσα δὲ ἡ γυνή, ἤγειρε τὸν ἀββᾶν, λέγουσα·

«Τί σε, ἀββᾶ, οἱ λογισμοὶ συνταράττουσι σκανδαλισθέντα ἐπ'ἐμοί, ὡς ὅτι πνεῦμα ὑπάρχω καὶ τὴν εὐχὴν ὑποκρίνομαι; πληροφορήθητι, ἄνθρωπε, ὅτι ἁμαρτωλὸν εἶμι γύναιον, πλὴν τῷ βαπτίσματι τῷ ἀγίῳ τετείχισμαι· καὶ πνεῦμα οὐκ εἶμι, ἀλλὰ γῆ καὶ σποδὸς καὶ τὸ ὅλον σὰρξ, μηδὲν πνευματικὸν ἐννοήσασα.»

Καὶ ἅμα ταῦτα λέγουσα, σφραγίζει ἑαυτήν τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ μέτωπόν τε καὶ ὄμματα, χεῖλη τε καὶ τὸ στήθος, λέγουσα, οὕτως, «Ὁ Θεός, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ,

ἐξελέτω ἡμᾶς ἐκ τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς ἐνέδρας αὐτοῦ, ὅτι πολλὴ καθ' ἡμῶν ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.»

(#16) Ταῦτα τοίνυν ἀκούσας ὁ γέρων καὶ θεασάμενος, ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἐπελάβετο τῶν ποδῶν αὐτῆς σὺν δάκρυσι λέγων,

«Ὅρκίζω σε κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἐκ Παρθένου τεχθέντος, δι' ὃν ταύτην ἠμφίεσο τὴν γύμνωσιν, δι' ὃν τὰς σάρκας ταύτας οὕτω κατεδαπάνησας, μηδὲν κρύψεως ἀπὸ τοῦ δούλου σου, τίς εἶ, καὶ πόθεν, καὶ πότε, καὶ ποίῳ τρόπῳ τὴν ἔρημον ταύτην κατώκησας· μηδὲν κρύψεως ἀπ' ἐμοῦ τὰ κατὰ σέ, ἀλλὰ πάντα διήγησαι, ὅπως τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ποιήσης κατάδηλα· Σοφία γὰρ κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐπ' ἀμφοτέροις; καθὰ γέγραπται.

Εἶπέ μοι πάντα διὰ Κύριον· οὐ γὰρ καυχήσεως ἔνεκεν λέξεις ἢ ἐπιδείξεως, ἀλλ' ἵνα με πληροφορήσης τὸν ἀμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ, ᾧ ζῆς καὶ πεπολίτευσαι, ὅτι τούτου ἔνεκεν εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ὠδηγήθην, ὅπως τὰ κατὰ σέ ποιήσῃ Κύριος κατάδηλα· οὐκ ἔστι τοίνυν τῆς ἡμετέρας δυνάμεως τοῖς κρίμασι τοῦ Θεοῦ διαμάχεσθαι· εἰ μὴ γὰρ ἦν εὐάρεστον Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν τὸ γνωσθῆναί σε καὶ ὅπως ἠγώνισαι, οὐδὲ συνεχώρει θεαθῆναί σε ὑπότινος, οὐδὲ ἐμὲ τοσαύτην ὁδὸν διανῦσαι ἐνίσχυε, τὸν μηδέποτε προθέμενον ἢ δυνάμενον ἐξελθεῖν τοῦ κελλίου μου.»

(#17) Ταῦτα εἰπόντος καὶ ἕτερα πλείονα τοῦ ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ἐγείρασα αὐτὸν ἡ γυνή, ἔφησε πρὸς αὐτόν,

«Αἰσχύνομαι, ἀββᾶ μου, εἰπεῖν σοὶ τὴν αἰσχύνην τῶν ἔργων μου, συγχώρησόν μοι διὰ τὸν Κύριον· πλὴν ἐπέειπερ γυμνὸν μου τὸ σῶμα τεθέασαι, ἀπογυμνώσω σοὶ καὶ τὰς πράξεις μου, ἵνα γνῶς πόσης αἰσχύνης καὶ ἐντροπῆς ἡ ψυχὴ μου πεπλήρωται. Οὐ γὰρ, ὡσπερ ὑπέλαβες, τοῦ μὴ καυχᾶσθαι ἔνεκεν τὰ κατ' ἐμαυτὴν οὐκ ἠθέλον ἐξηγήσασθαι (τί γὰρ καὶ ἔχω καυχῆσασθαι) σκευὸς ἐκλογῆς τοῦ διαβόλου γειναμένη; οἶδα δὲ ὅμως ὅτι ἐὰν ἀπάρξωμαι τῆς κατ' ἐμαυτὴν ἐξηγήσεως, φεύγεις ἀπ' ἐμοῦ, ὡς φεύγει τις ἀπὸ ὄφεως, μὴ φέρων ἀκοῦσαι τοῖς ὠσὶν ἄπερ ἄτοπα πέπραχα· λέγω δὲ ὅμως μὴ σιωπῶσα μηδέν,

ἐξορκοῦσά σε πρότερον μὴ διαλιπεῖν ὑπὲρ ἐμοῦ προσευχόμενον, ὅπως εὐροίμι ἔλεος ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς κρίσεως.»

Τοῦ δὲ γέροντος ἀκατασχέτως δακρύνοντος, ἤρξατο ἡ γυνὴ τῆς καθ' ἑαυτὴν διηγήσεως, οὕτως εἰποῦσα·

(#18) «Ἐγώ, ἀδελφέ, πατρίδα μὲν ἔσχον τὴν Αἴγυπτον· ζώντων δὲ τῶν γονέων μου δωδέκατον ἔτος ἀνύουσα, τὴν πρὸς ἐκείνους στοργὴν ἀθετήσασα, ἐγεινάμην εἰς Ἀλεξάνδρειαν· καὶ ὅπως μὲν τὴν ἀρχὴν, τὴν ἑμαυτῆς παρθενίαν διέφθορα, καὶ πῶς ἀκρατῶς καὶ ἀκορέστως εἶχον περὶ τὸ πάθος τῆς μίξεως, αἰσχύνομαι ἐννοεῖν· τοῦτο γὰρ νῦν εἰπεῖν ὑπάρχει σεμνότερον, ὃ δὲ συντόμως ἐρῶ, ἵνα τὸ ἔμπαθές μου γνῶς καὶ φιλήδονον.

Δέκα ἐπτὰ καὶ πρὸς ἐνιαυτούς, συγχώρησον, διετέλεσα δημόσιον προκειμένη τῆς ἀσωτείας ὑπέκκαυμα, οὐ δόσεώς τινος, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἔνεκεν, οὐδὲ γὰρ τινων διδόναι πολλάκις θελώντων ἐλάμβανον. Τοῦτο δὲ ἐπενόησα, ἵνα πλείστους ποιήσω προσέχειν μοι, δῶρον ἐκτελοῦσα τὸ ἐμοὶ καταθύμιον· μηδὲ γὰρ νομίσης με ὡς εὐποροῦσαν μὴ δέχεσθαι· προσαιτοῦσα διέζων, καὶ πολλάκις στυππίον νήθουσα, ἐπιθυμίαν δὲ εἶχον ἀκόρεστον καὶ ἀκατάσχετον ἔρωτα τῷ ἐν βορβόρῳ κυλίεσθαι· καὶ τοῦτό μοι τὸ ζῆν ἦν τε καὶ ἐλογίζετο τὸ διαπαντὸς ἐκτελεῖν τὴν ὕβριν τῆς φύσεως.

(#19) Τοῦτον τοίνυν βιούσης μου τὸν τρόπον, ὄρῳ ἐν τινι καιρῷ τοῦ θέρους ἀνδρῶν Λιβύων καὶ Αἰγυπτίων ὄχλον πολύν, τρεχόντων ὡς ἐπὶ θάλασσαν· ἠρώτησά τε τινὰ τὸν τότε παρατυχόντα μοι, <Ποῦ σπουδάζουσιν ἄρα οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ τρέχοντες;>

Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγων· <Εἰς Ἱεροσόλυμα πάντες ἀνέρχονται, τῆς Ὑψώσεως ἔνεκεν τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἥτις μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἴωθε γίνεσθαι.>

Ἔφην τε πρὸς ἐκεῖνον ἐγώ, <Ἄρά γε λαμβάνουσι κάμῃ σὺν αὐτοῖς, εἴπερ ἀκολουθησαὶ θελήσω;>

Ὁ δὲ πρὸς με, <Ἐὰν ἔχεις τὸν ναῦλόν σου καὶ τὴν δαπάνην, οὐδεὶς ὁ κωλύων σε.>

Εἶπον δὲ πρὸς αὐτόν· <Ὀντως, ἀδελφέ, ναῦλον [καὶ] δαπάνην οὐ κέκτημαι· ἀπέρχομαι δὲ καὶ ἐγώ, καὶ ἀνέρχομαι εἰς ἐν τῶν πλοιαρίων ὧν ἐμισθώσαντο, καὶ θρέψαι με ἔχουσι· κἂν μὴ θέλουσι· σῶμα γὰρ ἔχω, ἀντὶ ναύλου λαμβάνουσι.>

Διὰ τοῦτο δὲ ἤθελον ἀπελθεῖν (ἀββᾶ μου, συγχώρησον), ἵνα σχῶ πολλοὺς ἐραστὰς ἐν ἐτοιμίῳ τοῦ πάθους μου. Εἶπόν σοι, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, μὴ ἀναγκάσης εἰπεῖν σοι τὴν ἀσχημοσύνην μου· φρίττω γάρ, οἶδεν ὁ Κύριος, μολύνουσα καὶ σὲ καὶ τὸν ἀέρα τοῖς λόγοις μου.»

(#20) Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς δάκρυσεν βρέχων τὸ ἔδαφος, πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίνατο· «Λέγε διὰ τὸν Κύριον, ὦ μητέρα μου, λέγε, καὶ μὴ ἐγκόψῃς τὸν εἰρμόν τῆς τοιαύτης ἐπωφελοῦς διηγήσεως.»

Ἡ δὲ αὐθις ἀναλαβοῦσα τοῖς προτέροις ῥήμασι, προστέθεικε ταῦτα·

«Ἐκεῖνος τοίνυν ὁ νεανίας, ἀκούσας τὸ αἰσχρὸν τῶν ῥημάτων, γελῶν ἀνεχώρησεν· ἐγὼ δὲ ρίψασα τὴν ἠλεκάτην ἤνπερ ἐβάσταζον (ταύτην γὰρ συμβέβηκε διὰ χρόνου βαστάζειν με), τρέχω πρὸς θάλασσαν, ἔνθα τοὺς τρέχοντας ἔβλεπον· καὶ βλέπουσα νέους τινας πρὸς τὸν αἰγιαλὸν ἐστῶτας, ὡσεὶ δέκα τὸν ἀριθμὸν ἢ καὶ πλείονας, σφριγῶντας τοῖς σώμασιν ἅμα καὶ τοῖς κινήμασι, καὶ ἱκανοὺς μοι φανέντας πρὸς τὸ ζητούμενον (ὡς ἔοικε δὲ καὶ ἄλλους συμπλωτῆρας ἀνέμενον· καὶ γὰρ καὶ ἕτεροι προανελθόντες ἦσαν εἰς τὰ πλοιάρια), ἀναιδῶς δέ, οὕτως ἦν μοι ἔθος, εἰς μέσον αὐτῶν εἰσεπήδησα·

<Λάβετε,> ἔφην, <καὶ μὲ ὅπου ἀπέρχεσθε· οὐκ ἔχω γὰρ ὑμῖν εὐρεθῆναι ἀδόκιμος>· εἶτα ἕτερα εἰποῦσα ῥήματα αἰσχροτέρα, ἐκίνησα ἅπαντας εἰς γέλωτα.

Οἱ δὲ τὸ πρὸς ἀναίδειαν ἐπαγωγὸν θεασάμενοι λαβόντες ἀνάγουςί με εἰς ὅπερ εἶχον πλοίαριον ἔτοιμον· κάκεῖνοι γὰρ ἐν τοσοῦτῳ παραγεγόνασιν οὐπὲρ ἂν ἔμενον. Ἐκεῖθεν τοῦ πλοῦς ἀπηρξάμεθα.

(#21) Τὰ δὲ ἐντεῦθεν πῶς σοι διηγήσομαι, ἄνθρωπε; ποία γλῶσσα ἐξείποι ἢ ἀκοή παραδέξεται τὰ ἐν τῷ πλοίῳ καὶ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν γενόμενα; ἅπερ μὴ θέλοντας ποιεῖν τοὺς ἀθλίους ἠνάγκαζον; Οὐκ ἐστὶν εἶδος ἀσελγές, ῥητόν τε καὶ ἄρρητον, οὐπὲρ οὐ γέγονα τοῖς ταλαιπώροις διδάσκαλος. Ἐγὼ τοίνυν, D ἀββᾶ μου, καταπλήττομαι πῶς ὑπήνεγκεν ἡ θάλασσα τὰς ἐμὰς ἀσωτείας· πῶς οὐκ ἠνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα, καὶ ζῶσαν εἰς Ἄιδου με κατήγαγε, τὴν τοσαύτας ψυχὰς παγιδεύσασαν. Ἄλλ' ὡς ἔοικεν ὁ Θεὸς τὴν ἐμὴν ἐζήτει μετάνοιαν· οὐ γὰρ θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ἀλλὰ μένει μακροθυμῶν, τὴν ἐπιστροφὴν ἐκδεχόμενος·

οὕτω τοίνυν καὶ μετὰ τοσαύτης σπουδῆς ἀνήλθομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ὅσας μὲν ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς ἐν τῇ πόλει διέτριψα, τοῖς ὁμοίοις ἐχρησάμην, μᾶλλον δὲ τοῖς χείροσιν· οὐ γὰρ μόνον ἠρκέσθην τοῖς νεανίσκοις, οὐς κατὰ τὴν θάλασσαν εἶχον καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπουργοῦντάς μοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλοὺς ἠχρείωσα, πολίτας τε καὶ ξένους εἰς τοῦτο συλλέγουσα.

(#22) Ὅτε δὲ ἔφθασεν ἡ ἀγία τῆς ὑψώσεως τοῦ σταυροῦ ἑορτή, ἐγὼ μὲν, καθὰ καὶ τὸ πρὶν, περιήειν ψυχὰς νέων ἀγρεύουσα.

Ἔβλεπον δὲ ὄρθρου βαθέος πάντας εἰς τὴν ἐκκλησίαν συντρέχοντας, καὶ ἀπίημι κάγῳ τρέχουσα σὺν τοῖς τρέχουσιν. Ἦλθον οὖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὰ τοῦ οἴκου προαύλια· καὶ ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς θείας ὑψώσεως, ὤθουν καὶ ἀντωθούμην βιαζομένη τὴν εἴσοδον, συνελθεῖν τῷ ὄχλῳ σπουδάζουσα. Καὶ ἕως μὲν τῆς θύρας, δι' ἧς λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὸν ναὸν τις ἐγένετο, ἐν ᾧ τὸ ζωοποιὸν ξύλον ἐδείκνυτο, σὺν μόχθῳ πολλῷ καὶ θλίψει προσήγγιζον ἡ ταλαίπωρος. Ὅτε δὲ τὴν φλιὰν τῆς θύρας ἐπάτησα, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀκωλύτως εἰσήεσαν, ἐμὲ δὲ θεία τις ἐκώλυσε δύναμις, μὴ συγχωροῦσα τὴν εἴσοδον εἰσελθεῖν. Αὐθις γὰρ ἀντωθούμην καὶ ἀντεπεμπόμην, καὶ μόνη πάλιν ὠρώμην ἐστῶσα εἰς τὰ προαύλια.

Νομίσασα γὰρ ἐκ γυναικείας ἀδυναμίας τοῦτο συμβαίνειν, πάλιν ἐμαυτὴν ἐτέροις ἐγκαταμίξασα, ἐβιαζόμενη ὡς οἶόν τε παραγκωνιζομένη, καὶ ἐμαυτὴν εἰσωθοῦσα. Ἄλλ' ἐκοπίων εἰς μάταια· αὐθις γὰρ ἠνίκα τῆς φλιᾶς ὁ πούς ἐπέβη ὁ ἄθλιος, τοὺς μὲν ἄλλους ὁ ναὸς εἶχε μηδενὸς ἐμποδίζοντος, ἐμὲ δὲ μόνην τὴν τάλαιναν οὐκ ἐδέχετο, ἀλλ' ὡσπερ στρατιωτικῆς πληθύος τεταγμένης εἰς τοῦτο, τῆς ἐμοὶ προσταθείσης ἀποκλεῖσαι τὴν εἴσοδον, οὕτω μέ τις ἀθρόα διεκώλυσε δύναμις, καὶ πάλιν ἰστάμην εἰς τὰ προαύλια.

(#23) Τοῦτο τρὶς καὶ τετράκις παθοῦσά τε καὶ ποιήσασα, ἀποκαμοῦσα λοιπόν, καὶ μηκέτι ὠθεῖν καὶ ἀντωθεῖσθαι ἰσχύουσα (ἐγεγόνει γὰρ μου τὸ σῶμα ἐκ τῆς βίας κατάκοπον), καὶ ἐνδοῦσα λοιπόν, ἀνεχώρησα, καὶ ἔστην ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ·

καὶ μόλις ποτὲ ἐν συναισθήσει τῆς αἰτίας τῆς κωλυούσης με ἰδεῖν τὸ ζωοποιὸν ξύλον γεγένημαι. Ἦψατο γὰρ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καρδίας μου λόγος σωτήριος, ὑποδεικνύων μοι ὅτι ὁ βόρβορος τῶν ἔργων μου ἦν, ὁ τὴν εἴσοδον κλείων μοι.

Ἦρξάμην δὲ κλαίειν καὶ ὀδύρεσθαι καὶ τὸ στήθος μου τύπτειν, καὶ στεναγμοὺς ἐκ βάθους τῆς καρδίας μου ἀνάγουσα· κλαίουσα δὲ ὀρῶ ἐπάνω τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἰστάμην εἰκόνα τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐστῶσαν, καὶ φημι πρὸς αὐτὴν ἀκλινῶς ἐνατενίζουσα

<Παρθένε Δέσποινα, ἡ τὸν Θεὸν Λόγον κατὰ σάρκα γεννήσασα, οἶδα μὲν, οἶδα ὡς οὐκ ἔστιν εὐπρεπὲς οὐδὲ εὐλογον τὴν οὕτως με ῥυπαρὰν οὔσαν, τὴν οὕτως πανάσωτον, εἰκόνα καθορᾶν σου τῆς Ἀειπαρθένου, σοῦ, τῆς ἀγνῆς, σοῦ τῆς σῶμα καὶ ψυχὴν ἐχούσης καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον· δίκαιον γὰρ ἔστιν ἐμὲ τὴν ἄσωτον, ὑπὸ τῆς σῆς καθαρότητος μισεῖσθαί τε καὶ βδελύττεσθαι. Πλὴν ἐπεὶπερ, ὡς ἤκουσα, διὰ τοῦτο γέγονεν ὁ Θεός, ὃν ἐγέννησας, ἄνθρωπος, ὅπως καλέσῃ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν· βοήθησον τῇ μόνῃ καὶ μὴ ἐχούσῃ τινὰ πρὸς βοήθειαν· ἐπίταξον κάμοι συγχωρηθῆναι τὴν εἴσοδον τῆς Ἐκκλησίας εἰσελθεῖν· μὴ στερήσης με τὸ ξύλον ἰδεῖν, ἐν ᾧ κατὰ σάρκα προσπαγεῖς ὁ Θεὸς ὃν ἐγέννησας, τὸ αἶμα τὸ ἴδιον ὑπὲρ ἐμοῦ δέδωκεν εἰς ἀντίλυτρον· ἐπίταξον, ᾧ Δέσποινα, κάμοι τὴν θύραν ἀνοιγῆναι τῆς θείας τοῦ σταυροῦ προσκυνήσεως, καὶ σὲ δίδωμι τῷ ἐκ σοῦ τεχθέντι Θεῷ ἐγγυητὴν ἀξιοχρέων, ὡς οὐκέτι τὴν σάρκα ταύτην ἐνυβρίσω δι' αἰσχρὰς οἰασθήποτε μίξεως, ἀλλ' ἡνίκα τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ τοῦ Υἱοῦ σου ὀθεάσομαι, κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ πᾶσιν εὐθύς ἀποτάσσομαι, καὶ αὐτίκα ἐξέρχωμαι, ὅπου δ' ἂν αὐτή, ὡς ἐγγυητὴς σωτηρίας, ὑποθῆς καὶ ὀδηγήσης.

(#24) Ταῦτα εἰπούσα, καὶ ὥσπερ τινὰ πληροφορίαν λαβοῦσα τὸ τῆς πίστεως ἔμπυρον, τῇ εὐσπλαγχνίᾳ τῆς Θεοτόκου καταθάρρῆσασα, κινῶ ἐμαυτὴν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου, ἐν ᾧ ἐστῶσα ἐποιοῦμένη τὴν δέησιν· καὶ ἔρχομαι πάλιν, καὶ τοῖς εἰσιοῦσιν ἐμαυτὴν ἐγκατέμιξα, καὶ οὐκέτι οὐδεὶς ὠθῶν με καὶ ἀντωθούμενος, οὐδεὶς ὁ κωλύων με τοῦ πλησίον γενέσθαι με τῆς θύρας, δι' ἧς εἰς τὸν ναὸν εἰσήεσαν. Ἔλαβέ με οὖν φρίκη καὶ ἔκστασις, καὶ ὅλη δι' ὅλου ἐκλονοῦμένη καὶ ἔτρεμον.

Εἶτα φθασάσης μου τὴν θύραν τὴν ἕως τότε ἠσφαλισμένην μοι, ὥσει πᾶσα ἡ δύναμις, ἢ πρότερόν με κωλύουσα, νῦν ἐμοὶ προοδοποιεῖ τὴν εἴσοδον, οὕτως εἰσηλθὼν ἄπονος, οὕτως ἐντὸς τῶν ἁγίων γεγένημαι, τῆς τε ζωοποιῶν θεᾶς τοῦ σταυροῦ κατηξίωμαι, καὶ εἶδον τοῦ Θεοῦ τὰ μυστήρια, καὶ οἶός ἐστιν ἕτοιμος τοῦ δέχεσθαι τὴν μετάνοιαν.

Ῥίψασα τοίνυν ἐμαυτὴν ἐγὼ ἢ ἀθλία ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὸ ἅγιον ἐκεῖνο προσκυνήσασα ἕδαφος, ἔτρεχον ἐξιοῦσα, πρὸς τὴν ἐγγυησαμένην με σπουδάζουσα. Γίγνομαι τοίνυν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ τὸ τῆς ἐγγύης ὑπεγράφη χειρόγραφον· καὶ γόνυ κλίναςα ἔμπροσθεν τῆς Ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου, τούτοις ἐχρησάμην τοῖς ῥήμασι·

(#25) <Σὺ μὲν, ᾧ φιλάγαθε Δέσποινα, τὸ σὸν ἐνεδείξω ἐπ' ἐμὲ φιλάνθρωπον, σὺ τῆς ἀναξίας οὐκ ἐβδελύξω τὴν δέησιν· εἶδον δόξαν, ἣν δικαίως οὐχ ὀρώμεν οἱ ἄσωτοι· δόξα τῷ Θεῷ, τῷ διὰ σοῦ δεχομένῳ τῶν ἁμαρτωλῶν τὴν μετάνοιαν. Τί γὰρ εἶχον πλέον ἢ ἁμαρτωλὸς ἐννοῆσαι ἢ φθέγγασθαι; Καιρὸς ἐστὶ λοιπὸν, Δέσποινα, πληρωθῆναι λοιπὸν τῆς ἐγγύης, ἣς ἐγγυήσω, τὰ σύμφωνα. Νῦν ὅπου κελεύεις ὀδήγησον· νῦν γενοῦ μοι μᾶλλον τῆς σωτηρίας διδάσκαλος, χειραγωγοῦσα πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς μετάνοιαν ἄγουσαν.>

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἤκουσα πόρρωθεν κράζοντος <Ἐὰν τὸν Ἰορδάνην διέλθῃς, καλὴν εὐρήσεις ἀνάπαυσιν.>

Ἐγὼ δὲ τῆς φωνῆς ταύτης ἀκούσασα, καὶ ταύτην δι' ἐμὲ γενέσθαι πιστεύσασα, δακρύνουσα ἔκραξα, καὶ τῇ Θεοτόκῳ ἐβόησα· <Δέσποινα, Δέσποινα, μὴ ἐγκαταλίπῃς με.>

Καὶ ταῦτα βοήσασα ἐξίημι ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ, καὶ συντόμως ἐβάδιζον.

(#26) Ἐξερχομένην δέ τις ἐωρακώς με, ἐπιδίδωσί μοι τρεῖς φύλλεις, <Δέξαι ταύτας, ἀμμᾶ μου> εἰπὼν,

Ἐγὼ δὲ τὰ δοθέντα μοι κομίσασα, τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἠγόρασα ἄρτους, καὶ τούτους ἔλαβον εὐλογίας ἐφόδιον. Ἠρώτησα δὲ τὸν τοὺς ἄρτους πιπράσκοντα, <Ποία καὶ πόθεν ἡ ὁδὸς καθέστηκεν, ἄνθρωπε, ἢ εἰς τὸν Ἰορδάνην ἀπάγουσα;>

Καὶ μαθοῦσα τὴν πύλην τῆς πόλεως, τὴν ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐξάγουσαν, ἐξῆλθον τρέχουσα, καὶ τῆς ὁδοιπορίας εἰχόμεν δακρύουσα. Ἐρωτήσῃ δὲ φθάνουσα τὴν ἐρώτησιν, καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν τῆς ἡμέρας ὁδοιπορήσασα (ἦν γὰρ τρίτη ὥρα τῆς ἡμέρας, ὅτε τὸν σταυρὸν ἔθεασάμην, ὡς εἰκάζω), κατέλαβον λοιπόν, τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν δύσιν κλίναντος, τὸν ναὸν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τὸν κείμενον τοῦ Ἰορδάνου σύνεγγυς.

Καὶ πρότερον ἐν τῷ ναῷ προσκυνήσασα κατῆλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην αὐτίκα, καὶ πρόσωπον καὶ χεῖρας ἐξ ἐκείνου τοῦ ἁγίου ὕδατος ἔβρεξα· μετέλαβον δὲ τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων ἐν τῷ ναῷ τοῦ Προδρόμου, καὶ τοῦ ἐνὸς ἄρτου τὸ ἥμισυ ἔφαγον, καὶ ἐκ τοῦ Ἰορδάνου πιοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐμαυτὴν τὴν νύκτα κατέκλινα.

Τῇ δὲ ἐπαύριον εὐροῦσα μικρὸν ἐκεῖσε πλοιάριον, ἐπὶ τὸ μέρος τὸ ἕτερον γέγονα, καὶ πάλιν ἐζήτησα τὴν ὁδηγὸν μου, ὁδηγήσαί με ὅπου δ' ἂν ἔστιν αὐτῇ εὐάρεστον. Γέγονα τοίνυν κατὰ ταύτην τὴν ἔρημον, καὶ ἐξ ἐκείνου μέχρι τῆς σήμερον ἐμάκρυνα φυγαδεύουσα, καὶ ἐν ταύτῃ ἀυλίζομαι, προσδεχομένη τὸν Θεόν μου, τὸν ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ καταιγίδος τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν διασώζοντα.

(#27) Ὁ δὲ Ζωσιμαῖς πρὸς αὐτὴν ἔφησε· «Πόσα δὲ ἔτη εἰσίν, ὦ κυρία μου, ἐξ ὅτε εἰς ταύτην ἀυλίξῃ τὴν ἔρημον;»

Ἀπεκρίθη ἡ γυνή· «Τεσσαράκοντα ἐπτὰ ἔτη, ὡς εἰκάζω, εἰσίν, ἐξ ὅτε τῆς ἀγίας πόλεως ἐξελήλυθα.»

Εἶπε δὲ Ζωσιμαῖς· «Καὶ τί δὲ εὗρες ἢ ἔσχηκας τροφήν, ὦ κυρία μου;»

Ἔφη δὲ ἡ γυνή· «Δύο μὲν ἡμῖς ἄρτους τὸν Ἰορδάνην ἐπέρασα φέρουσα, οἵτινες κατ'ὀλίγον ξηρανθέντες ἀπελιθώθησαν, καὶ μικρὸν ἐπὶ χρόνους ἐσθίουσα διετέλεσα.»

Εἶπε δὲ Ζωσιμᾶς· «Καὶ οὕτως ἀπόνως παρήλθες τῶν τοσοῦτων ἐτῶν τὸ διάστημα, μηδὲν τῆς ἀθρόας γενομένης μεταβολῆς ταραττούσης σε;»

Ἀπεκρίθη ἡ γυνή· «Πρᾶγμα με νῦν ἠρώτησας, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ὅπερ φρίττω καὶ λέγουσα· ἐὰν γὰρ ἔλθω νῦν εἰς ἀνάμνησιν τῶν τοσοῦτων κινδύνων, ὧν περ ὑπέμεινα, καὶ τῶν λογισμῶν τῶν δεινῶς ἐνοχλησάντων μοι, φοβοῦμαι μὴ πως καὶ αὐθις ὑπ'ἐκείνων βληθήσωμαι.»

Εἶπε δὲ Ζωσιμᾶς· «Μηδὲν ἐάσης, κυρία μου, ὅπερ μὴ ἀναγγείλης μοι· ἅπαξ γὰρ εἰς τοῦτο κατεπηρώτησά σε, ἵνα πάντα ἀπαραλείπτως διδάξης με.»

(#28) Ἡ δὲ πρὸς αὐτόν· «Πίστευσον, ἀββᾶ, δεκαεπτὰ ἔτη εἰς ταύτην περιῆλθον τὴν ἔρημον, θηροσὶν ἀνημέροις ταῖς ἀλόγοις ἐπιθυμίαις πυκτεύουσα. Ἡνίκα τροφῆς μεταλαβεῖν ἐπεχείρησα, ἐπεθύμουν τὰ κρέατα καὶ τοὺς ἰχθύας, οὓς ἔχει ἡ Αἴγυπτος· ἐπεθύμουν τοῦ οἴνου τὴν πόσιν, τὴν ἐν ἐμοὶ καταθύμιον· πολλῶν γὰρ οἴνω ἐχρώμην ἡνίκα ἐν τῷ κόσμῳ διέτριβον· ἐνταῦθα δὲ οὐδὲ ὕδατος ὅλως ἀπογεύσασθαι ἔχουσα, δεινῶς ἐφλεγόμην καὶ τὴν ἀνάγκην οὐκ ἔφερον. Εἰσήει δὲ μοι καὶ τῶν πορνικῶν ἁσμάτων ἐπιθυμία ἢ παράλογος, δεινῶς αἰεὶ ταραττούσα καὶ ἀναπειθουσά με ἄδριν τὰς ὡδὰς τῶν δαιμόνων ἄσπερ μεμάθηκα· εὐθὺς δὲ δακρύουσα, καὶ τῇ χειρὶ τὸ στῆθος μου τύπτουσα, ἐμαυτὴν ἀνεμίμνησκον τῶν συμφώνων ὧν ἐθέμην ἐξερχομένη κατὰ τὴν ἔρημον. Ἐγιγνόμην δὲ τῷ λογισμῷ πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου τῆς ἀναδόχου μου, κάκείνη προσέκλαιον, ἐκδιῶξαι τοὺς λογισμοὺς αἰτοῦσα, τοὺς οὕτως τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν κατατρέχοντας. Ὅτε δὲ ἀρκούντως ἐδάκρυσα, καὶ τὸ στῆθος εἰς δύναμιν ἔτυψα, φῶς ἔβλεπον πάντοθεν περιαστραπτὸν με· καὶ ἐντεῦθεν λοιπὸν γαλήνη τις σταθηρὰ *Het is goed* ἐκ τρικυμίας ἐγένετό μοι.

(#29) Τοὺς δὲ λογισμοὺς, τοὺς εἰς πορνείαν αὐθις ὠθοῦντάς με, πῶς σοι, ἀββᾶ, διηγῆσομαι; Πῦρ γὰρ ἔνδοθεν τῆς καρδίας μου τῆς ταλαίνης ἀνήπτετο, καὶ ὅλην δι' ὅλου ἐξέφλεγε, καὶ πρὸς ἐπιθυμίαν ἀνηρέθιζε μίξεως. Εὐθὺς δέ, ἡνίκα

λογισμὸς τοιοῦτος προσέβαλλεν, ἔρριπτον ἑαυτὴν εἰς γῆν, καὶ τὸ ἔδαφος τοῖς δάκρυσιν ἔβρεχον, αὐτὴν μοι νομίζουσα παριστάναι τὴν ἐγγυησαμένην με, ὡσπερ προστάτιδα, καὶ παραβαθεῖσαν, καὶ ποινὰς τῆς παραβασίας εἰσπράττουσαν. Οὐκ ἀνιστάμην τοίνυν ἀπὸ τῆς εἰς γῆν κατανεύσεως, ἦν συνέβη διέρχεσθαι νυχθήμερον, ἕως ὅτου με τὸ φῶς ἐκεῖνο τὸ γλυκὺ περιέλαμψε, καὶ τοὺς λογισμοὺς τοὺς ἐνοχλοῦντάς μοι ἐδίωξε. Λοιπὸν αἰεὶ τὸ ὄμμα τῆς διανοίας μου πρὸς τὴν ἐγγυητὴν ἀκαταπαύστως ἀνέπεμπον, αἰτοῦσα βοήθειαν τῇ κινδυνευούσῃ κατὰ τὸ τῆς ἔρημου πέλαγος· καὶ γε βοηθὸν ἔσχον, καὶ τῆς μετανοίας συλλήπτορα. Καὶ οὕτως διῆλθον τῶν δεκαεπτὰ ἐτῶν τὸ διάστημα, μυρίοις κινδύνοις προσομιλήσασα· ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡ βοήθός μου παρέστηκεν ἐν πᾶσι, καὶ διὰ πάντων χειραγωγούσά με.»

(#30) Εἶπε δὲ Ζωσιμᾶς πρὸς αὐτὴν· «Οὐκ ἐδεήθης τροφῆς, ἢ ἐνδύματος;»

Ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· «Τοὺς μὲν ἄρτους ἐκείνους, καθὰ προεῖπον, ἀναλώσασα, τὰ δεκαεπτὰ ἔτη ἐτρέφην βοτάναις, καὶ λοιποῖς τοῖς εὐρισκομένοις κατὰ τὴν ἔρημον· τὸ δὲ ἱμάτιον, ὅπερ εἶχον τὸν Ἰορδάνην διαπεράσασα, διαρρῦεν δεδαπάνηται. Πολλὴν ἐκ τοῦ κρύους καὶ αὔθις ἐκ τῆς τοῦ θέρους φλογὸς ἀνάγκην ὑπέμεινα, συγκαιομένη τῷ καύσωνι, καὶ τῷ παγετῷ πηγνυμένη καὶ τρέμουσα, ὡς πολλάκις με χαμαὶ πεσοῦσαν ἄπνουν μεῖναι σχεδὸν καὶ ἀκίνητον. Πολλαῖς τοίνυν καὶ πολλαῖς συμφοραῖς καὶ πειρασμοῖς ἀνηκέστοις ἐπύκτευσα. Ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ πολυτρόπως τὴν ἁμαρτωλὸν μου ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα τὸ ταπεινὸν διετήρησεν· ἐννοοῦσα γὰρ μόνον ἐξ ὁποίων κακῶν με ἐρρύσατο, τροφὴν ἀδάπανον κέκτημαι, τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου· τρέφομαι γὰρ καὶ σκέπομαι τῷ ῥήματι τοῦ Θεοῦ διακρατοῦντος τὰ σύμπαντα· οὐδὲ γὰρ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, καὶ παρὰ τὸ μὴ ἔχειν σκέπην, πέτραν περιεβάλλοντο, ὅσοι τὸ τῆς ἁμαρτίας ἀπεδύσαντο περιβόλαιον.

(#31) Ἀκούσας δὲ Ζωσιμᾶς ὅτι καὶ χρήσεων Γραφικῶν ἐμνημόνευσεν, ἕκ τε Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἰώβ, καὶ τῆς βίβλου τῶν Ψαλμῶν, ἔφησε πρὸς αὐτὴν· «Ψαλμοῖς δέ, ὦ κυρία μου, ἢ ἄλλοις βιβλίοις ἐντέτυχας;»

Ἡ δὲ ἀκούσασα τοῦτο ὑπεμειδίασε, καὶ φησι πρὸς τὸν γέροντα· «Πίστευσον, ἄνθρωπε, οὐκ εἶδον ἕτερον ἄνθρωπον ἐξ ὅτε τὸν Ἰορδάνην ἐπέρασα, εἰ μὴ τὸ σὸν πρόσωπον σήμερον· ἀλλ' οὐδὲ θηρίον ἢ ἄλλον ζῶον τεθέαμαι ἐξ ὅτε ταύτην εἶδον τὴν ἔρημον· γράμματα τοίνυν οὐ μεμάθηκα πώποτε. Ἄλλ' οὐδὲ ψάλλοντός τινος ἢ ἀναγινώσκοντος ἤκουσα· ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ, ζῶν τε καὶ ἐνεργῆς ὢν, αὐτὸς διδάσκει τὸν ἄνθρωπον γινῶσιν.

Ἔως ᾧδε τὸ πέρασ τῆς κατ' ἐμὲ διηγήσεως· ἀλλ' ὅπερ ἐποίησα ἐναρχομένη τῆς διηγήσεως, καὶ νῦν ἐνορκῶ σε κατὰ τῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου σαρκώσεως, εὐχέσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ τῆς ἀσώτου διὰ τὸν Κύριον.»

Ταῦτα εἰπούσης ἐκείνης, καὶ τὸν λόγον ᾧδε συντελεσάσης, ὥρμησε βαλεῖν μετάνοιαν.

Καὶ αὖθις ὁ γέρων σὺν δάκρυσιν ἔκραζεν· «Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ ποιήσας μεγάλα καὶ θαυμαστά, ἔνδοξά τε καὶ ἐξάϊσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς· εὐλογητὸς ὁ Θεός ὁ δεῖξάς μοι ὅσα χαρίζει τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· ὄντως γὰρ οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε, Κύριε.»

(#32) Ἐκείνη δὲ ἐπιλαβομένη τοῦ γέροντος, οὐκέτι συνεχώρησε βαλεῖν τελείως μετάνοιαν, ἀλλ' ἔφησε πρὸς αὐτόν· «Ταῦτα πάντα, ἅπερ ἤκουσας, ἄνθρωπε, ἐνορκῶ σε κατὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μηδενὶ ἐξειπεῖν, ἕως ὅτε ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολύσει με. Τὸ δὲ νῦν ἔχον ἐν εἰρήνῃ πορεύητι, καὶ πάλιν εἰς τὸ ἔτος τὸ ἐρχόμενον ὄψει με, καὶ ὀφθήσῃ μοι τοῦ Θεοῦ χάριτι φυλαττόμενος. Ποίησον δὲ διὰ τὸν Κύριον ὅπερ νῦν σοι ἐντέλλομαι· εἰς τὰς νηστείας τὰς ἱεράς τοῦ ἔτους τοῦ ἐπερχομένου μὴ περάσης τὸν Ἰορδάνην, ὥσπερ εἰώθατε ποιεῖν εἰς τὸ μοναστήριον.»

Ἐξίστατο δὲ Ζωσιμαῖς ἀκούων ὅτι καὶ τὸν κανόνα τοῦ μοναστηρίου ἀπήγγειλε, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἔλεγεν εἰ μὴ· «Δόξα τῷ Θεῷ, μεγάλα χαριζομένῳ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.»

Ἐκείνη δὲ ἔφησε· «Μεῖνον ἀββᾶ, ὡς εἶπον, εἰς τὸ μοναστήριον· οὐδὲ γὰρ θέλοντί σοι ἐξελεθεῖν εὖ γενήσεται· τῇ δὲ ἀγία ἐσπέρα τοῦ δεῖπνου τοῦ

μυστικοῦ, λάβε μοι τοῦ ζωοποιοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ εἰς σκεῦος ἱερὸν καὶ τῶν τοιούτων μυστηρίων ἐπάξιον, καὶ φέρε, καὶ μεῖνον μετὰ παντὸς εἰς τὸ μέρος τοῦ Ἰορδάνου τὸ προσεγγίζον τῇ οἰκουμένῃ, ὅπως ἐλθοῦσα μεταλάβω τῶν ζωοποιῶν δώρων. Ἐξ ὅτε γὰρ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Προδρόμου, πρὶν ἢ τὸν Ἰορδάνην διέλθω μετέλαβον, οὐκέτι μέχρι τοῦ νῦν τοῦ ἀγιασμοῦ τούτου τετύχηκα· καὶ νῦν ἐκείνου ἐφίεμαι ἀκατασχέτῳ τῷ ἔρωτι· διὸ αἰτῶ καὶ παρακαλῶ τὴν ἐμὴν μὴ παρακούσασθαι αἴτησιν, ἀλλὰ πάντως ἄγαγέ μοι τὰ τοιαῦτα ζωοποιὰ καὶ θεῖα μυστήρια, καθ' ἣν ὥραν ὁ Κύριος τοὺς μαθητὰς τοῦ Θεοῦ δεῖπνον μετόχους πεποίηκε. Τῷ δὲ ἀββᾶ Ἰωάννη, τῷ ἡγουμένῳ τῆς μονῆς ἐν ἣ κατοικεῖς, ταῦτα εἶπέ· <Πρόσεχε σεαυτῷ καὶ τῇ ποίμνῃ σου· τινὰ γὰρ ἐκεῖ τελοῦνται δεόμενα διορθώσεως.> Ἄλλ' οὐ νῦν σε θέλω ταῦτα εἰπεῖν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτε ὁ Κύριος ἐπιτρέψει σοι.»

Ταῦτα εἰποῦσα, καὶ «Εὕξαι ὑπὲρ ἐμοῦ,» τῷ γέροντι φήσασα, ἐπὶ τὸ βάθος τῆς ἐρήμου αὐθις ἐξέδραμεν.

Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς κλίνας τὰ γόνατα, καὶ προσκυνήσας τὸ ἔδαφος ἐν ᾧ ἔστησαν τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτῆς, δούς τῷ Θεῷ δόξαν καὶ εὐχαριστήσας, ὑπέστρεψεν ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς τε καὶ σώματος, δοξάζων καὶ εὐλογῶν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν· αὐθις δὲ διελθὼν ἐκείνην τὴν ἔρημον ἔφθασεν εἰς τὸ μοναστήριον, καθ' ἣν ἡμέραν ὑποστρέφειν εἰώθασιν οἱ αὐτόθι μονάζοντες.

(#33) Καὶ τὸν μὲν ἐνιαυτὸν ἡσύχασεν ἅπαντα, μηδενὶ τολμῶν ἐξαιρεῖν μηδὲν ὧν ἐθεάσατο· καθ' ἑαυτὸν δὲ τὸν Θεὸν καθικέτευσε, δεῖξαι αὐτῷ αὐθις τὸ ποθούμενον πρόσωπον. Ἐδυσχέραινε δὲ καὶ ἐδυσφόρει τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐννοῶν τὴν περίοδον, μίαν ἐθέλων τὸν ἐνιαυτὸν ἡμέραν γενέσθαι, ὡς οἶόν τε ἦν.

Ἦνίκα δὲ ἔφθασε τῶν ἱερῶν νηστειῶν ἡ ἀπαρχομένη Κυριακή, εὐθύς μετὰ τὴν ἐξ ἔθους εὐχὴν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐξίεσαν ψάλλοντες· αὐτὸν δὲ νόσος κατέσχε πυρέξαντα, καὶ μένειν ἔνδον ἠνάγκασεν. Ἐμνήσθη δὲ Ζωσιμᾶς τῆς Ὀσίας εἰπούσης, ὅτι «Οὔτε θέλοντί σοι τῆς μονῆς ἐξελεῖν οὐ σοι γενήσεται.»

Ὀλίγαι δὲ ἡμέραι διέδραμον, καὶ τῆς νόσου διαναστὰς ἐν τῷ μοναστηρίῳ διέτριβεν.

(#34) Ἦνίκα δὲ πάλιν οἱ μοναχοὶ ὑπέστρεψαν, καὶ ἤγγισεν ἡ ἑσπέρα τοῦ δεῖπνου τοῦ μυστικοῦ, ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ· καὶ λαβὼν εἰς μικρὸν ποτήριον τοῦ ἄχραντου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἔβαλεν εἰς κανίσκιον ἰσχάδας καὶ φοίνικας, καὶ φακὴν μικρὰν βραχεῖσαν ἐν ὕδατι· ἀπέρχεται δὲ βαθείας ὀψίας, καὶ καθέζεται εἰς τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου, τῆς Ὀσίας ἀναμένων τὴν ἄφιξιν.

Χρονίζοντος δὲ τοῦ γυναιίου τοῦ ἱεροῦ, Ζωσιμᾶς οὐκ ἐνύσταξεν, ἀλλ' ἀκλινῶς ἑώρα τὴν ἔρημον, ἀναμένων ἰδεῖν ὅπερ ἰδεῖν ἐπεθύμησεν. Ἔλεγε δὲ καθ' ἑαυτὸν ὁ γέρων καθήμενος· «Ἄρα γε μή ποτε τὸ ἀνάξιόν μου ἐλθεῖν ταύτην διεκώλυσεν; ἄρα ἦλθε, καὶ μὴ εὐροῦσά με αὐθις ὑπέστρεψε;»

Ταῦτα λέγων ἐδάκρυσεν, καὶ δακρῦσας ἐστέναξε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάρας, τὸν Θεὸν ἰκέτευσε λέγων· «Μὴ στερήσης με, Δέσποτα, καὶ αὐθις ἰδεῖν ὅπερ ἰδεῖν συνεχώρησας· μὴ ἀπέλθω κενός, τὰς ἐμὰς ἀμαρτίας φέρων εἰς ἔλεγχον.

Ταῦτα σὺν δάκρυσιν ἐπευξάμενος, εἰς ἕτερον λογισμὸν περιπέπτωκεν· ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῷ· Τί δὲ εἰ ἄρα καὶ ἔλθῃ γενήσεται; Πλοιάριον γὰρ οὐ πάρεστι. Πῶς τοίνυν τὸν Ἰορδάνην παρέλθοι, καὶ πρὸς ἐμὲ γενήσεται τὸν ἀνάξιον; Οἴμοι τῆς ἐμῆς ἀναξιότητος! οἴμοι τῆς ἐμῆς ἐλεεινότητος! Τίς με τοιούτου καλοῦ δικαίως ἐστέρησε;»

(#35) Ταῦτα λογιζομένου τοῦ γέροντος, ἰδοὺ καὶ τὸ ὄσιον ἔφθασε γύναιον, καὶ εἰς τὸ πέραν ἔστη τοῦ ποταμοῦ, ὅθεν καὶ ἦρχετο. Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς ἐξανέστη χαίρων καὶ ἀγαλλιώμενος, καὶ δοξάζων τὸν Θεόν. Αὐθις δὲ τῷ λογισμῷ τοῦ μὴ δύνασθαι αὐτὴν περάσαι τὸν Ἰορδάνην ἐπάλαιεν. Ὁρᾷ δὲ αὐτὴν τῷ σημείῳ τοῦ τιμίου σταυροῦ τὸν Ἰορδάνην σφραγίσασαν (πανσέληνος γὰρ ὑπῆρχεν ἡ νύξ, ὡς ἔλεγε), καὶ ἅμα τῇ σφραγίδι ἐπιβᾶσαν τῷ ὕδατι, καὶ περιπατοῦσαν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐπάνω, καὶ πρὸς ἐκεῖνον βαδίζουσαν. Τὸν δὲ θελήσαντα ποιῆσαι μετάνοιαν διεκώλυε κρίζουσα, καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων βαδίζουσα, «Τί ποιεῖς, ἄββᾶ, καὶ ἱερεὺς ὑπάρχων, καὶ βαστάζων θεῖα μυστήρια;»

Τοῦ δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον εἴξαντος, ἀποβᾶσα τοῦ ὕδατος ἔφησεν πρὸς τὸν γέροντα· «Εὐλόγησον, Πάτερ, εὐλόγησον.»

Ὁ δὲ πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίνατο συντρόμος (ἕκστασις γὰρ αὐτὸν εἶχεν ἐπὶ τῷ παραδόξῳ θεάματι)· «Ὦντως ἀψευδῆς ὁ Θεὸς ἐπαγγειλάμενος ὁμοιοῦσθαι Θεῷ καθόσον ἐφικτὸν τοὺς ἑαυτοὺς ἐκκαθαίροντας· δόξα σοι, Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὃς οὐκ ἀπέστειλας τὴν προσευχήν μου, καὶ τὸ ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ δούλου σου· δόξα σοι, Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ δείξας μοι διὰ ταύτης τῆς δούλης σου, πόσον ἀπέχω μέτρον τῆς τελειότητος.»

Καὶ ταῦτα ἅμα λέγοντα, ἤτησεν ἡ γυνὴ εἰπεῖν τὸ ἅγιον τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ τό «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» κατάρξασθαι. Καὶ τούτου γενομένου, καὶ τῆς εὐχῆς πέρας λαβούσης, κατὰ τὸ σὺνηθες δέδωκε τὴν ἀγάπην τῷ γέροντι εἰς τὸ στόμα· καὶ οὕτως τῶν ζωοποιῶν μυστηρίων μεταλαβοῦσα, εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας διάρασα, ἐστέναξε σὺν δάκρυσιν, καὶ οὕτως ἐβόησε· «Νῦν ἀπολύεις τὴν δούλην σου, ὦ Δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου.»

(#36) Τότε λέγει τῷ γέροντι·

«Συγχώρησόν μοι, ἀββᾶ, καὶ ἄλλην ἐπιθυμίαν μου πλήρωσον· καὶ νῦν μὲν ἄπελθε εἰς τὸ μοναστήριον, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι φρουρούμενος, εἰς δὲ τὸ ἔτος τὸ ἐρχόμενον ἔλθε καὶ αὐθις εἰς ἐκεῖνον τὸν χειμάρρον, ἔνθα σοι τὸ πρὶν συνέτυχον· ἔλθε πάντως διὰ τὸν Κύριον καὶ πάλιν ὄψει με καθὼς θέλει ὁ Κύριος.»

Ὁ δὲ πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίνατο· «Εἴθε ἦν δυνατὸν ἐντεῦθεν ἀκολουθῆσαί σοι, καὶ βλέπειν διὰ παντὸς τὸ σὸν τίμιον πρόσωπον· ποιήσον δὲ μίαν τοῦ γέροντος αἴτησιν, καὶ ἐξ ὧν ἐνήνοχα ὧδε μικρὰς τροφῆς μετάλαβε·» Καὶ ἅμα ταῦτα εἰπὼν, δείκνυσιν αὐτῇ ὄπερ εἶχε κανίσκιον.

Ἡ δὲ δακτύλοις ἄκροις τῆς φακῆς ἀψαμένη, καὶ τρεῖς κόκκους ἀνελομένη, τῷ ἰδίῳ προσήγαγε στόματι, ἀρκεῖν εἰποῦσα τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, ὥστε συντηρεῖν τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς ἀμίαντον.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, εἶπε πάλιν τῷ γέροντι· «Εὗξαι διὰ τὸν Κύριον, εὗξαί μοι, καὶ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος μέμνησο.»

Ὁ δὲ τῶν ποδῶν ἀψάμενος τῆς Ὁσίας καὶ εὐχέσθαι ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Βασιλείας καὶ αὐτοῦ ἐξαιτήσας, σὺν δάκρυσιν ἀφῆκε καὶ ἀπῆλθε στένων καὶ ὀδυρόμενος· λοιπὸν γὰρ ἐπὶ πολὺ οὐκ ἐτόλμα κρατῆσαι τὴν ἀκράτητον. Ἡ δὲ αὐθις τὸν Ἰορδάνην σφραγίσασα, ἐπέβη τοῦ ὕδατος, καὶ περιπατοῦσα διῆλθε καθὰ καὶ τὸ πρότερον. Ὁ δὲ γέρων ὑπέστρεψε χαρᾶ καὶ φόβῳ πολλῷ συνεχόμενος, μεμφόμενός τε αὐτόν, ὅτι τὸ ὄνομα τῆς Ὁσίας μαθεῖν οὐκ ἐζήτησεν· ἤλπιζε δὲ ὅμως τοῦ τυχεῖν εἰς τὸ ἔτος τὸ ἐπερχόμενον.

(#37) Τοῦ δὲ ἔτους διελθόντος, γίνεται αὐθις κατὰ τὴν ἔρημον, πάντα δηλαδὴ τελέσας κατὰ τὸ σῦνηθες, καὶ τρέχων πρὸς ἐκεῖνο τὸ παράδοξον θέαμα. Ὁδεύσας δὲ τὸ τῆς ἐρήμου διάστημα, καὶ φθάσας τινὰ σημεῖα δηλοῦντα τοῦ ζητουμένου τόπου τὴν εὐρεσιν, δεξιὰ περιεβλέπετο καὶ εὐώνυμα, περιάγων πανταχοῦ τὸ βλέμμα ὡς θηρευτῆς ἐμπειρότατος, εἶπου τὸ γλυκύτατον

ζωγρήσειε θήραμα· ὡς δὲ ἔβλεπεν οὐδὲν οὐδαμόθεν κινούμενον, ἤρξατο ἑαυτὸν αὐθις βρέχειν τοῖς δάκρυσιν· καὶ τείνας ἄνω τὸ ὄμμα, προσευχόμενος ἔλεγε· «Δεῖξόν μοι, Δέσποτα, τὸν θησαυρόν σου τὸν ἄσυλον, ὃν ἐν τῇδε τῇ ἐρήμῳ κατέκρυψας· δεῖξόν μοι, δέομαι, τὸν ἐν σώματι ἄγγελον, οὗ οὐκ ἔστιν ὁ κόσμος ἐπάξιος.»

Καὶ ταῦτα εὐχόμενος, τὸν τόπον κατέλαβε τὸν εἰς χειμάρρου τύπον σχηματιζόμενον, καὶ εἶδε πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ τὸ πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον, κειμένην τὴν Ὀσίαν νεκράν, καὶ τὰς χεῖρας οὕτως ὥσπερ ἔδει τυπώσασαν καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὀρῶσαν κειμένην τῷ σχήματι. Ὁ δὲ προσδραμὼν τοὺς πόδας τῆς μακαρίας δάκρυσιν ἔπλυνεν· οὐδενὸς γὰρ ἑτέρου μέρους ἐτόλμα προσψαῦσαι.

(#38) Δακρύσας οὖν ἐφ' ἱκανόν, καὶ ψαλμοὺς εἰπὼν τῷ καιρῷ καὶ τῷ πράγματι πρεπόντως, ἐποίησεν εὐχὴν ἐπιτάφιον, καὶ φησιν ἐν ἑαυτῷ· «Ἄρα θάψαι προσήκει τῆς Ὀσίας τὸ λείψανον; ἄρα μὴ καὶ τοῦτο ἀπαρέσκει τῇ Ὀσίᾳ γιγνόμενον;»

Καὶ ταῦτα λέγων ὀρᾷ πρὸς τῇ κεφαλῇ αὐτῆς ἐκτετυπωμένην γραφὴν ἐν τῇ γῆ, δι' ἧς ταῦτα ἐγέγραπτο· «Θάψον, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τῆς ταπεινῆς Μαρίας τὸ λείψανον, ἀπόδος τὸν χοῦν τῷ χοῖ, ὑπὲρ ἐμοῦ διὰ παντὸς πρὸς τὸν Κύριον προσευχόμενος τελειωθείσης μηνὶ Φαρμουθὶ κατ' Αἴγυπτίου, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἀπρίλιος, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ νυκτὶ τοῦ πάθους τοῦ σωτηρίου, μετὰ τὴν τοῦ θεοῦ καὶ μυστικοῦ δείπνου μετάληψιν.»

Ταῦτα τοίνυν ἀναγνοὺς ὁ γέρων τὰ γράμματα, ἐχάρη ὅτι τὸ ὄνομα τῆς Ὀσίας μεμάθηκεν· ἐπέγνω δὲ ὅτι ἅμα τῶν θείων μυστηρίων ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου μετέλαβεν, εὐθὺς ἐν τῷ τόπῳ γέγονεν, ἐν ᾧ τετελείωται· καὶ ἦν περ ὠδευσεν ὁδὸν Ζωσιμᾶς διὰ εἴκοσιν ἡμερῶν κοπιῶν, εἰς μίαν ὥραν Μαρία διέδραμε, καὶ εὐθὺς πρὸς τὸν Θεὸν ἐξεδήμησε.

(#39) Δοξάζων δὲ τὸν Θεόν, καὶ βρέχων τὸ σῶμα τοῖς δάκρυσιν,

«Καιρός,» ἔφη, «ταπεινὲ Ζωσιμᾶ, τὸ κελευθὲν ἐκτελέσαι σε. Ἄλλὰ πῶς ποιήσεις, ταλαίπωρε, ὄρυγμα, ἐν χερσὶ μὴ ἔχων τὸ σύνολον;»

Καὶ τοῦτο εἰπὼν, εἶδεν ἐκ μικροῦ διαστήματος ξυλάριον βραχὺ ἐρρίμμενον κατὰ τὴν ἔρημον· ὅπερ λαβὼν ἤρξατο δῆθεν ὀρύττειν. Ξηρὰ δὲ οὕσα ἡ γῆ οὐδαμῶς ὑπήκουε κοπιῶντι τῷ γέροντι· ἀλλ' ἔκαμνεν ἰδρῶτι περιρρέομενος· στενάξας δὲ μέγα ἐκ βάθους τοῦ πνεύματος, ἀνακύψας, ὄρᾳ λέοντα μέγαν τῷ λειψάνῳ τῆς Ὀσίας παρεστῶτα, καὶ τὰ ἴχνη αὐτῆς ἀναλείχοντα. Ὁ δὲ ἰδὼν τὸ θηρίον, συντρόμος γέγονε φοβούμενος, μάλιστα μνησθεὶς τῶν ῥημάτων Μαρίας, εἰπούσης ὅτι οὐδέποτε θηρίον ἐθεάσατο. Τῷ δὲ σημείῳ τοῦ σταυροῦ σφραγισάμενος, ἐπίστευσεν ὡς ἀβλαβῆ φυλάξει τοῦτον τῆς κειμένης ἡ δύναμις. Ὁ δὲ λέων ἤρξατο προσσαίνειν τῷ γέροντι, οὐχὶ τοῦτον τοῖς κινήμασι μόνον ἀσπαζόμενος, ἀλλὰ καὶ προθέσει.

Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς ἔφησε πρὸς τὸν λέοντα· «Ἐπειδήπερ, θηρίον, ἡ Μεγάλη ἐπέτρεψε ταφῆναι αὐτῆς τὸ λείψανον, ἐγὼ δὲ γέρων εἰμί, καὶ οὐκ ἰσχύω ποιῆσαι τὸ ὄρυγμα (οὐδὲ γὰρ ἔχω ὀρυκτῆριον τῇ χρεῖα κατάλληλον· καὶ τοσοῦτον πάλιν οὐ δύναμαι ὑποστρέψαι τὸ διάστημα, ὥστε ἀγαγεῖν ὄργανον ἐπιτήδειον), ποιήσον οὖν τὴν χρεῖαν τοῖς ὄνουξιν, ὅπως ἀποδῶμεν τῇ γῆ τῆς Ὀσίας τὸ σκῆνωμα.»

Εὐθὺς δὲ ἅμα τῷ ῥήματι· τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶν ὄρυγμα ἐποίησεν, ὅσον ἤρκει τῷ σώματι θαπτόμενον.

(#40) Πάλιν τοίνυν τῆς Ὀσίας τοὺς πόδας ἐκπλύνας τοῖς δάκρυσιν ὁ γέρων, καὶ πολλὰ καθικετεύσας ὑπὲρ πάντων προσεύχεσθαι, ἐκάλυψε τὸ σῶμα τῇ γῆ, παρεστῶτος τοῦ λέοντος, γυμνὸν ὑπάρχον καθὰ καὶ τὸ πρότερον, καὶ μηδὲν ἕτερον ἔχον εἰ μὴ ἐκεῖνο τὸ ἐρρήγνυμένον ἱμάτιον, ὅπερ, τοῦ Ζωσιμᾶ ῥίψαντος ὀπισθοφανῶς, ἐκάλυψεν ἡ Μαρία τινὰ μέρη τοῦ σώματος. Τότε τοίνυν ἀναχωροῦσιν ἑκάτεροι.

Καὶ ὁ μὲν λέων ἐπὶ τὰ ἔνδον τῆς ἐρήμου ὡς πρόβατον ὑπεχώρησε. Ζωσιμᾶς δὲ ὑπέστρεψεν, εὐλογῶν καὶ αἰνῶν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν.

Ἐλθὼν δὲ αὐθις εἰς τὸ κοινόβιον, ἅπαντα τοῖς μοναχοῖς ἀφηγήσατο, μηδὲν τε ἀποκρύψας ὧν τε ἤκουσε καὶ ὧν ἐθεάσατο· ἐξ ἀρχῆς γὰρ αὐτοῖς ἅπαντα κατ' ὀλίγον διηγήσατο, ὥστε πάντας ἀκούσαντας τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ καταπλήττεσθαι, καὶ σὺν φόβῳ καὶ πόθῳ τελεῖν τὸ τῆς Ὁσίας μνημόσυνον.

Καὶ Ἰωάννης δὲ ὁ ἡγούμενος εὗρεν ἐν τῇ μονῇ τινὰς χρήζοντας διορθώσεως, ὡς μηδὲ ἐν τούτῳ τῆς Ὁσίας τὸν λόγον γενέσθαι ἀργὸν ἢ ἀνόνητον.

Ἐτελεύτησε δὲ Ζωσιμᾶς εἰς ἐκεῖνο τὸ μοναστήριον, ἑκατὸν ἐγγὺς ἐτῶν γενόμενος.

(#41) Ἔμειναν δὲ οἱ μοναχοὶ κατὰ διαδοχὴν ἀγράφως ταῦτα διδάσκοντες, καὶ κοινὸν προτιθέντες ὠφελείας ὑπόδειγμα τοῖς ἀκούειν ἐθέλουσιν· ἐγγράφως δὲ οὐδένα ἤκουσαν ταύτην παραδεδωκέναι μέχρι τῆς σήμερον τὴν διήγησιν.

Ἐγὼ δὲ ἄπερ ἀγράφως παρέλαβον, ἐγγράφῳ διηγήσει δεδήλωκα· ἴσως δὲ καὶ ἄλλοι τὸν βίον τῆς Ὁσίας γεγράφασι, καὶ πάντως ἐμοῦ μεγαλοπρεπέστερον, κἂν οὐπω τι τοιοῦτον εἰς ἐμὴν γνῶσιν ἐλήλυθε. Πλὴν κἀγὼ κατὰ δύναμιν ταύτην γέγραφα τὴν διήγησιν, τῆς ἀληθείας μηδὲν προτιμῆσαι θέλων.

Ὁ δὲ Θεός, ὁ μεγάλα ἀμειβόμενος τοὺς εἰς αὐτὸν καταφεύγοντας, δώῃ τὸν μισθὸν τῆς ὠφελείας τῶν ἐντυχανόντων τῷ διηγήματι, τῷ τὴν παροῦσαν γραφὴν εἵτουν ἐξήγησιν γραφῇ παραδοθῆναι κελεύσαντι, καὶ τῆς μερίδος αὐτῶν ἀξιώσει στάσεώς τε καὶ τάξεως Μαρίας ταύτης τῆς μακαρίας, περὶ ἧς ἡ διήγησις, μετὰ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων αὐτῷ διὰ θεωρίας καὶ πράξεως.

Δώσωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς δόξαν τῷ Θεῷ, τῷ παμβασιλεῖ τῶν αἰώνων, ὅπως καὶ ἡμᾶς καταξιώσει ἐλέους τυχεῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις πάντοτε, σὺν τῷ ἀνάρχῳ Πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἀμήν.

